

Nota van Antwoord op ingediende zienswijzen

Natura 2000 ontwerp-beheerplan Buurserzand &
Haaksbergerveen

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Samenvatting en beantwoording zienswijzen	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Inleiding, proces en tekstueel	5
2.3	Instandhoudingsdoelstellingen	7
	Habitattypenkaarten	7
	Hydrologie	8
2.4	Beleid, plannen en regelgeving	8
2.5	Bestaande activiteiten	11
	Algemeen	11
	Kleine grondwateronttrekkingen	12
	Berekening uit oppervlaktewater	15
	Peilbeheer	16
	Agrarische activiteiten	16
	Cumulatietoets	19
2.6	Instandhoudingsmaatregelen	19
2.7	Sociaal-economische gevolgen	21
2.8	Uitvoeringsprogramma	24
	Algemeen	24
	Monitoring en onderzoek	25
	Financiering	26
	Schade	27
2.9	Vergunningverlening & handhaving	33
3	Wijzigingen	34
3.1	Inleiding	34
3.2	Aanpassingen	34
	Begrippenlijst	39

1 Inleiding

Voor u ligt de Nota van Antwoord voor het beheerplan van het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen. In deze nota staan de antwoorden op de ingediende zienswijzen op het ontwerp-beheerplan.

Het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen is op 23 mei 2013 door de Staatssecretaris van het Ministerie van Economische Zaken op grond van artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998 (nu: artikel 2.1 Wet natuurbescherming) aangewezen als Natura 2000-gebied. Op grond van artikel 19a Natuurbeschermingswet (nu: artikel 2.3 Wet natuurbescherming) hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel een ontwerp-beheerplan vastgesteld op 27 januari 2015. Dit ontwerp-beheerplan lag van 9 februari 2015 tot en met 23 maart 2015 ter inzage. Belanghebbenden konden gedurende deze periode hun zienswijzen naar voren brengen. Van deze gelegenheid hebben 22 belanghebbenden gebruik gemaakt, hierna genoemd de insprekers. Een aantal insprekers heeft tijdens deze termijn aangegeven meer tijd nodig te hebben voor het indienen van een goed onderbouwde zienswijze. De provincie heeft deze insprekers schriftelijk laten weten dat zij twee weken de tijd hadden om hun punten nader toe te lichten. Tijdens de ter inzage legging heeft de provincie vijf informatiebijeenkomsten georganiseerd. Het ontwerp-beheerplan van het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen is toegelicht op de bijeenkomst in Boekelo op 9 februari 2015.

De zienswijzen van de insprekers zijn samengevat in deelzienswijzen. Elke deelzienswijze heeft een unieke code. Die deelzienswijzen zijn vervolgens ingedeeld in thema's. Een deelzienswijze is dus altijd gekoppeld aan een thema én via de code aan één of meerdere insprekers. Op elke deelzienswijze volgt een antwoord. Voor de insprekers betekent dit dat de verschillende onderdelen van de zienswijze in deze nota onder verschillende thema's en dus verschillende hoofdstukken zijn terug te vinden. Met de code kunnen de insprekers de eigen zienswijzen terugvinden. De code is per brief of email aan de insprekers doorgegeven.

Deze werkwijze is gekozen ten behoeve van een goede leesbaarheid van de Nota van Antwoord. Voor elk thema is er op deze wijze een overzicht van de verschillende inspraakreacties.

Er zit veel overlap in de documenten van het PAS en het beheerplan. Ook in de zienswijzen wordt veel ingegaan op onderdelen die deel uit maken van het PAS. Juridisch gezien mogen zienswijzen die gaan over het PAS niet nogmaals aan de orde komen in de inspraak procedure van de beheerplannen. Alle ingediende zienswijzen, inclusief de onderdelen die betrekking hebben op het PAS zijn echter in deze Nota van Antwoord beantwoord. Mochten er ondanks deze werkwijze wezenlijke verschillen zitten in de beantwoording op PAS-onderdelen in deze Nota van Antwoord en de Nota van Antwoord van het PAS, dan is deze laatste leidend.

In het laatste hoofdstuk van deze Nota van Antwoord is aangegeven welke punten het Natura 2000 ontwerp-beheerplan is gewijzigd. Per hoofdstuk is aangegeven wat aan de hand van de ingekomen zienswijzen is gewijzigd en wat de provincie en andere bestuursorganen ambtshalve hebben gewijzigd.

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden welke de Natuurbeschermingswet 1998 (te samen met de Flora- en Faunawet en de Boswet) vervangt. In het overgangsrecht is bepaald dat het definitieve beheerplan wordt vastgesteld conform de Wet natuurbescherming. In de tekst van zowel het definitieve beheerplan als de Nota van Antwoord waar verwezen werd naar artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 is aangegeven welke artikelen van toepassing zijn uit de nieuwe Wet natuurbescherming.

Het aangepaste beheerplan is vastgesteld door Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel. Tegen het besluit om het beheerplan vast te stellen, is beroep mogelijk bij de rechtbank en hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. In de Wet natuurbescherming is in artikel 8.1 lid 2 (voorheen artikel 39 lid 2 Natuurbeschermingswet 1998) geregeld dat het beroep tegen de vaststelling van een beheerplan alleen gericht kan zijn op beschrijving van projecten of andere handelingen als bedoeld in artikel 2.9 eerste lid Wet natuurbescherming (voorheen: artikel 19d lid 2 Natuurbeschermingswet 1998) die zijn beschreven in en worden gerealiseerd, onderscheidenlijk verricht overeenkomstig het beheerplan, waarbij bij projecten is beoordeeld middels een passende beoordeling dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal worden aangetast dan wel, bij andere handelingen, rekening is gehouden met de

mogelijke gevolgen voor het Natura2000-gebied. Voor die handelingen fungeert het beheerplan immers als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten die via het beheerplan (voor wat betreft de Wet natuurbescherming) vergunningvrij worden gemaakt. Ook is beroep mogelijk tegen de beoordeling van de bestaande activiteiten. Onderdelen van het beheerplan die de beschrijving bevatten van het (op uitvoering gerichte) beleid, waaronder bijvoorbeeld de beschrijving van de instandhoudingsmaatregelen, zijn niet aan te merken als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen dergelijke onderdelen van het beheerplan kan geen beroep worden ingesteld.

Na vaststelling geldt het beheerplan voor een periode van zes jaar. In die periode worden de ontwikkelingen in het gebied en de effecten van het uitvoeren de maatregelen gevolgd. Aan het eind deze periode wordt het beheerplan geëvalueerd, waarna het zo nodig aangepast kan worden of voor een periode van zes jaar wordt verlengd.

2 Samenvatting en beantwoording zienswijzen

2.1 Inleiding

De zienswijzen die binnen de wettelijke termijn zijn ontvangen zijn in dit hoofdstuk samengevat. Een zienswijze gaat meestal in op meerdere thema's. De verschillende aspecten uit een zienswijze zijn verwoord in zogenaamde deelzienswijzen. De deelzienswijzen hebben een code gekregen, bijvoorbeeld 053-Z-3-D10. De code betekent van gebied 053 (Buurserzand & Haaksbergerveen) zienswijze 3, deelzienswijze 10. Met deze code kunt u als inspreker de verschillende delen van uw zienswijzen terugvinden. Insprekers hebben deze code per brief of email ontvangen. De deelzienswijzen zijn, gerangschikt naar thema, in onderstaande paragrafen samengevat en beantwoord. De thema's komen zo veel mogelijk overeen met de hoofdstukindeling van de beheerplannen.

2.2 Inleiding, proces en tekstueel

053-Z-6-D-1

Inspreker meent dat het ontwerp-beheerplan veel te vroeg komt, aangezien is aangegeven dat de landelijke PAS-methodiek nog in ontwikkeling is en op onderdelen mogelijk nog kan worden gewijzigd: dat betekent dat wanneer de PAS voor Buurserzand & Haaksbergerveen wordt gewijzigd, ook het beheerplan zal moeten worden gewijzigd. Inspreker vindt het zorgvuldiger als de PAS eerst was afgerond en vervolgens het beheerplan werd opgesteld en in procedure gebracht, de huidige gang van zaken zorgt voor rechtsonzekerheid en is onzorgvuldig.

Antwoord: Inmiddels is het PAS vastgesteld. Op 11 januari 2017 hebben Gedeputeerde Staten de laatste versie van de PAS-gebiedsanalyse vastgesteld voor Buurserzand & Haaksbergerveen die hoort bij het op dit moment geldende Programma Aanpak Stikstof. Deze herziene gebiedsanalyse is overgenomen in het definitieve beheerplan Buurserzand & Haaksbergerveen.

053-Z-6-D-6

Inspreker geeft aan als grondeigenaar en agrarisch ondernemer geen invloed heeft kunnen uitoefenen op het plan. In het ontwerp-beheerplan wordt niet aangegeven hoe omwonenden inspraak hebben, gekend en gehoord worden in het proces tot en met de derde beheerperiode. Inspreker verzoekt daar inzage in te geven.

Antwoord: Nu de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Tijdens de gebiedsprocessen wordt met alle belangen rekening gehouden, waaronder de landbouw en de leefbaarheid. Het is mogelijk dat wegens nieuwe inzichten bepaalde maatregelen anders worden uitgevoerd of vervangen worden door andere maatregelen die ten minste even effectief zijn. Hiertoe kan een zogenaamd 'omwisselbesluit' genomen worden op grond van artikel 2.10 lid 2 Besluit natuurbescherming voorheen: (artikel 19 ki, tweede lid, Nb-wet). Tijdens het gebiedsproces zijn er dus mogelijkheden om maatwerk toe te passen en om besluiten te nemen over het al dan niet vervangen of gewijzigd uitvoeren van maatregelen. Uiteraard wordt gepoogd om zodanige maatregelen te treffen en op zodanige manier uitvoering te geven aan de maatregelen dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Op grond van artikel 2.10 lid 2 Besluit natuurbescherming bestaat de bevoegdheid om maatregelen gewijzigd uit te voeren, als daartoe aanleiding bestaat.

053-Z-7-D2

Inspreker vindt dat te weinig aandacht voor de ecologische samenhang tussen de Natura 2000-gebieden onderling en hun omgeving is, dit uit zich in onvoldoende aandacht voor soortenbeleid en ecologische verbindingen.

Antwoord: In het beheerplan zijn de maatregelen opgenomen die minimaal noodzakelijk zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. De maatregelen die hiervoor worden genomen (o.a. herstel hydrologie), hebben in de meeste gevallen ook een positief effect op habitattypen en soorten die niet vanuit Natura 2000 zijn aangewezen. Maatregelen kunnen zich ook uitstrekken naar de omgeving, buiten het aangewezen Natura 2000-gebied. Soortenbeleid en ecologische verbindingen in brede zin zijn echter (nog) geen onderdeel van de beheerplannen.

053-Z-7-D7

Inspreker pleit ervoor om alle PAS- en niet-PAS maatregelen in een tabel op te nemen zodat duidelijk is welke maatregelen in totaliteit nodig zijn.

Antwoord: Een overzicht van alle PAS en niet-PAS maatregelen is opgenomen in bijlage 10 van het beheerplan.

053-Z-8-D-3

053-Z-18-D-2

Inspreker verwondert zich dat bij diverse bijeenkomsten de laatste tijd naar voren is gekomen dat er met alle instanties al overleg is gepleegd en dat men nu pas met de landeigenaren begint te praten.

Inspreker wijst erop dat in het ontwerp-beheerplan staat dat het beheerplan in samenspraak met alle betrokken partijen in en om het Natura 2000-gebied (eigenaren, gebruikers, andere belanghebbenden en betrokken overheden (gemeenten en waterschappen)) op is gesteld.

Inspreker geeft aan dat met hem persoonlijk nooit contact is opgenomen, terwijl hij met ca. 31 ha grond in het gebied toch een partij van betekenis is en de gevolgen van het beheerplan grote invloed op hem hebben. Op grond van de Natuurbeschermingswet bent u verplicht in overleg te treden met inspreker voordat het beheerplan wordt vastgesteld.

Antwoord: In de aanloop naar het ontwerp-beheerplan zijn diverse bijeenkomsten belegd met vertegenwoordigers van alle Samen Werkt Beter-partners (waaronder bijvoorbeeld LTO) om de verschillende belangen in beeld te brengen. Hiermee is rekening gehouden bij het opstellen van het beheerplan door bijvoorbeeld een uitgebreide toets op bestaande activiteiten uit te voeren, zodat hiermee zoveel mogelijk duidelijkheid wordt gegeven aan de bewoners en ondernemers in en rondom het gebied.

In het kader van Samen Werkt Beter is afgesproken hoe de provincie tot een zorgvuldige uitwerking van het maatregelenpakket komt. Nu de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen.

053-Z-14-D-13

Inspreker pleit voor het opnemen van uitgangspunten voor een evaluatie en procesgang in het beheerplan (paragraaf 1.4)

Antwoord: In paragraaf 1.4 van het beheerplan is aangegeven dat de evaluatie zal plaatsvinden in overleg met de partners. Daarmee is dit proces voldoende geborgd. Er is geen aanleiding om vooruitlopend daarop in het beheerplan de uitgangspunten voor de evaluatie op te nemen.

053-Z-18-D-9

Inspreker roept de provincie op om op korte termijn met hem in gesprek te treden over de plannen met het gebied, de gevolgen van de plannen voor de bedrijfsvoering en tot een adequate oplossing te komen.

Antwoord: Het uitwerken van de maatregelen gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Wanneer een belanghebbende schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is.

053-Z-18-D-10

Inspreker verzoekt zijn zienswijze gegrond te verklaren en het Natura 2000 ontwerp-beheerplan Buurserzand & Haaksbergerveen niet verder in procedure te brengen.

Antwoord: In de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) is bepaald dat voor alle Natura 2000-gebieden binnen 3 jaar nadat het gebied definitief is aangewezen een Natura 2000-beheerplan moet worden opgesteld. De zienswijze die door inspreker is ingediend heeft geleid tot enkele aanpassingen in het Natura 2000-beheerplan.

053-Z-21-D-1

Inspreker geeft aan dat er geen beheerplannen dienen te worden vastgesteld zolang ten onrechte verleende staatssteun aan terreinbeherende organisaties (TBO'S) niet is teruggevorderd.

Antwoord: Het vaststellen van beheerplannen is een wettelijke plicht die voortvloeit uit de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) en staat los van het terugvorderen van vermeende onterecht verleende staatssteun aan TBO's.

053-Z-21-D-2

Inspreker geeft aan dat beheerplannen niet dienen te worden vastgesteld hangende de lopende juridische procedures.

Antwoord: Het vaststellen van beheerplannen staat los van de genoemde juridische procedures.

2.3 Instandhoudingsdoelstellingen

053-Z-4-D-4

Inspreker is van mening dat een mooie weide met kieviten, wulpen, fazanten en reeën ook natuur is en in ieder geval mooier dan de 'woeste' natuur die er nu ligt en zal ontstaan.

Antwoord: Leidend zijn de instandhoudingsdoelstellingen die gelden voor het Natura 2000-gebied. Het gebied biedt mogelijkheden voor de verdere ontwikkeling van in Europees opzicht bijzondere habitattypen en -soorten, dat is de reden dat deze doelen worden nagestreefd en geen andere natuurwaarden.

Habitattypenkaarten

053-Z-14-D-10

Inspreker stelt vast dat het areaal herstellend hoogveen is uitgebreid en mist de argumentatie voor de noodzaak van deze uitbreiding. Ook is niet duidelijk welke effecten dit heeft op het uiteindelijke maatregelenpakket en wat dat betekent voor de omliggende agrarische bedrijven. Inspreker vraagt om een onderbouwing van deze uitbreiding en vindt dat er een nadere onafhankelijke analyse naar de totstandkoming en effecten van de uitbreiding moet komen in het proces van de verkenning en de gebiedsuitwerking Buurserzand & Haaksbergerveen.

In het beheerplan is aangegeven hoeveel hectare herstellend hoogveen aanwezig is in het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen (312,6 ha). Dit areaal is overgenomen uit de PAS gebiedsanalyse en is gebaseerd op de definitieve habitattypenkaart. Een zienswijze m.b.t. dit areaal hoort bij de ter inzagelegging van het PAS. In het beheerplan is, naast de maatregelen vanuit het PAS, geen aanvullende maatregel opgenomen voor het habitattypen.

P-053-Z-7-D-3

P-053-Z-22-D-2

Inspreker geeft aan dat in het beheerplan de habitats ontbreken waarvoor het gebied niet is aangewezen maar wel aanwezig zijn. Deze moeten worden genoemd, het beheerplan moet ook garant staan voor het behoud van deze habitats. Het betreft H2330 (Zandverstuivingen), H3160 (Zure vennen), H6410 (Blauwgraslanden) en H7150 (Pioniervegetaties met snavelbiezen).

Inspreker geeft aan dat habitattypenkaarten niet volledig zijn, en suggereert om deze aan te passen en ook niet-aangewezen habitattypen op de kaart te zetten.

Antwoord: De habitattypenkaart is onderdeel van de herziene PAS-gebiedsanalyse en maakt geen onderdeel uit van de inspraakprocedure op het beheerplan. Op 11 januari 2017 hebben Gedeputeerde Staten de gebiedsanalyse vastgesteld die hoort bij het op dit moment geldende Programma Aanpak Stikstof. Deze gebiedsanalyse is overgenomen in het definitieve beheerplan Buurserzand & Haaksbergerveen. Het aanwijzingsbesluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken geeft weer ten aanzien van welke habitattypen het gebied is aangewezen en waarvoor instandhoudingsdoelstellingen in het gebied gelden. De door inspreker genoemde habitattypen staan inderdaad op de habitattypenkaart, maar zijn niet opgenomen in het huidige aanwijzingsbesluit voor Buurserzand & Haaksbergerveen en daarmee evenmin uitgewerkt in de gebiedsanalyse en het beheerplan. Indien in de toekomst het aanwijzingsbesluit wordt gewijzigd aan de hand van de habitattypenkaarten, dan zal dit ook leiden tot aanpassingen in de gebiedsanalyse/ het beheerplan.

Hydrologie

053-Z-17-D-1

Inspreker geeft aan dat, als onder drainerende werking wordt verstaan het behoud van de huidige afvoercapaciteit, een probleem zal ontstaan op het moment dat het waterpeil in het Natura 2000-gebied wordt verhoogd. Dan zal het grondwaterpeil ter plaatse van landbouwgronden, bedrijfswoning en overige bedrijfsgebouwen hoger worden. De afvoercapaciteit van het drainagestelsel zal dan moeten toenemen. Inspreker stelt dat verzuimd is om te beschouwen wat de effecten zijn van het verhogen van het waterpeil in relatie tot de noodzaak om in de zone rond het Natura 2000-gebied de drainagecapaciteit aan te passen, enkel om het bestaande waterpeil in de zone van 350 meter te handhaven.

Antwoord: De begrenzing van externe gronden rondom Natura 2000-gebieden ten behoeve van het nemen van waterhuishoudkundige maatregelen is erop gericht voldoende hydrologisch herstel te bereiken om de instandhoudingsdoelen te realiseren, zonder vernatting te veroorzaken buiten de begrenzing van aangegeven gebieden. Uiteraard kan in de uitvoeringsfase blijken dat het wenselijk is om maatregelen nader te detailleren om externe vernatting uit te sluiten, gegeven de vastgestelde begrenzing. Monitoring van de effectiviteit van de maatregelen is onderdeel van het monitoringsprogramma. De bufferzones zijn opgenomen in bijlage 4 van het Natura 2000 beheerplan (PAS-inrichtingsmaatregelenkaart). Het verhogen van de drainagecapaciteit in de zone van 350 meter rond de gebieden (ook voor de percelen die geen deel uitmaken van de bufferzones) is niet vrijgesteld van vergunningplicht. Hiervoor blijft het vergunningentraject van de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) van kracht.

2.4 Beleid, plannen en regelgeving

053-Z-5-D-1

Inspreker maakt bezwaar tegen de begrenzing van de Natura 2000-lijn. Deze loopt dwars over zijn kavel in plaats van langs de grens die door kadaster is vastgelegd: tussen zijn kavel en het Staatsbosbeheer-gebied. Daardoor wordt zijn kavel gehalveerd. Inspreker geeft aan dat dit stukje grond veel emotionele waarde heeft, het is een erfenis van zijn ouders. Door de Natura 2000-indeling houdt inspreker een driehoekje over als huiskavel, in een hoek gedrukt tussen twee wegen en een moeras: de weide en een stalling liggen dan in de Natura 2000-zone. Inspreker gaat er vanuit dat bij de bepaling van het gebied op de topografische kaart niet is gekeken naar erven en tuinen en dat zijn kavel ten onrechte is opgenomen als Natura 2000-gebied. Inspreker verzoekt dringend de grens te wijzigen en deze evenredig langs de huidige grens van het kadaster te leggen in plaats van dwars over zijn erf.

Antwoord: De begrenzing is door het Ministerie van Economische Zaken vastgelegd in het aanwijzingsbesluit (2013). De inspraakperiode hierop is reeds verlopen. Het is niet mogelijk om de begrenzing in de procedure van het beheerplan opnieuw ter discussie te stellen. In de zogenaamde exclaveringsformule (paragraaf 3.4 van het aanwijzingsbesluit) staat: Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken. . Maatregel (M7a, hydrologische bufferzone) uit het PAS is geprojecteerd op de kavel. Bij de detaillering van de maatregel wordt nagegaan welke aanpassingen op de kavel nodig zijn en of dit

specifieke deel van de kavel noodzakelijk is voor het functioneren van de hydrologische bufferzone. Ter plaatse van erf, tuin, verharding en bebouwing worden geen maatregelen getroffen.

053-Z-6-D-2

Inspreker geeft aan dat het niet mogelijk is om een zienswijze in te dienen tegen de grijs geaccentueerde teksten terwijl het om zeer ingrijpende (hydrologische) maatregelen gaat. Inspreker stelt dat het college geen bevoegdheid heeft de inspraakmogelijkheden tegen de kern van het ontwerp-beheerplan van een dergelijke beperking te voorzien. Inspreker is van mening dat de totstandkoming van het beheerplan zodanig ernstige gebreken vertoont dat het besluit dient te worden herzien. Ook wil inspreker reactie op alle ingebrachte punten van de zienswijze, inclusief tegen onderdelen van de PAS.

De grijs geaccentueerde teksten zijn rechtstreeks afkomstig uit de PAS-gebiedsanalyse die in het kader van de inwerkingtreding van het PAS ter inzage heeft gelegen. Hiertegen kon een ieder een zienswijze indienen. Het is niet mogelijk deze onderdelen nogmaals voor inspraak open te stellen.

053-Z-6-D-5

Inspreker vraagt zich af waaraan de provincie de bevoegdheid ontleent om buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied inrichtingsmaatregelen te realiseren. (bijlage 4, pagina 102). Het ontwerpplan dient zich te beperken tot het begrensde gebied en niet daar buiten. Inspreker verzoekt dit aan te passen.

Antwoord: Deze zienswijze richt zich op de PAS. Op 11 januari 2017 hebben Gedeputeerde Staten de laatste versie van de PAS-gebiedsanalyse vastgesteld voor Buurserzand & Haaksbergerveen die hoort bij het op dit moment geldende Programma Aanpak Stikstof. Deze herziene gebiedsanalyse is overgenomen in het definitieve beheerplan Buurserzand & Haaksbergerveen. Een belangrijke functie van het beheerplan is de beschrijving van het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. Het is mogelijk dat maatregelen buiten het gebied getroffen moeten worden om de instandhoudingsdoelstellingen binnen het gebied te kunnen realiseren. In de wet- en regelgeving is geen beperking opgenomen dat de instandhoudingsmaatregelen binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied uitgevoerd moeten worden.

053-Z-6-D-9

Er is onvoldoende onderzoek verricht naar de effecten van de maatregelen. Er zijn grote leemtes in kennis. Uit recent onderzoek van Bobbink c.s. blijkt dat Atmosferische depositie vele malen boven de kritische depositie waarde van kwetsbare habitattypes blijft. Dit is een onoplosbaar probleem. Het is niet juist om, vooruitlopend op nader onderzoek, al grond te gaan verwerven.

Antwoord: Deze zienswijze richt zich op de PAS. Op 11 januari 2017 hebben Gedeputeerde Staten de laatste versie van de PAS-gebiedsanalyse vastgesteld voor Buurserzand & Haaksbergerveen die hoort bij het op dit moment geldende Programma Aanpak Stikstof. Deze herziene gebiedsanalyse is overgenomen in het definitieve beheerplan Buurserzand & Haaksbergerveen. Er is voldoende kennis over de effecten van maatregelen beschikbaar om de maatregelen te kunnen vaststellen. Detaillering van de maatregelen vindt plaats in de uitwerkingsfase. Het klopt dat de atmosferische depositie ruim boven de kritische depositiewaarde is en dat ook de komende tijd zal blijven. Er is echter wel degelijk een kwaliteitsverbetering mogelijk, ook als de voor de habitattypen optimale depositiewaarden (dat is de kritische depositiewaarde of lager), niet bereikt worden. Om de schade aan de habitattypen zo veel mogelijk te voorkomen is het nemen van maatregelen noodzakelijk.

053-Z-8-D-4

Inspreker geeft aan dat in Duitsland tegen het Haaksbergerveen aan windmolens neergezet worden en er worden varkensstallen gebouwd.

Antwoord: De Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) is niet van toepassing in Duitsland. Er geldt derhalve vanuit de Wet natuurbescherming geen vergunningplicht voor activiteiten in Duitsland. Uit de systeemanalyse van de PAS-gebiedsanalyse blijkt dat de maatregelen afdoende zijn om de instandhoudingsdoelstellingen te halen. Mocht uit studie of de monitoring blijken dat er zich toch knelpunten voordoen van bestaande activiteiten in Nederland of Duitsland dan worden de mogelijkheden op dat moment besproken met de betreffende partners.

053-Z-8-D-5

Inspreker is het niet eens met wat tijdens de bijeenkomsten is gezegd, namelijk 'dat Brussel dit wil', hoewel dit de bedoeling van Brussel niet was. Volgens inspreker heeft Nederland het echter zo ver laten komen en ervoor getekend, daarom wil Brussel nu ook dat het uitgevoerd wordt. Verder verwijst inspreker naar de recentelijke uitspraak naar de Eurocommissaris Dhr. Timmermans dat

Nederland zichzelf veel problemen op de hals haalt door een te strenge toepassing van de Europese regels voor natuurbeleid (zie Nieuwe Oogst 14 maart 2015).

Antwoord: De provincie heeft de verplichting de wet- en regelgeving uit te voeren zoals deze momenteel geldt. In het geval van de Natura 2000 gebieden liggen deze verplichtingen voornamelijk vast in de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn en nationaal in de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998).

P-053-Z-14-D-11

Inspreker vindt het noodzakelijk dat de mogelijkheden voor het kwelscherm nogmaals nader worden onderzocht, vooral omdat de opvattingen over het kwelscherm uiteenlopen. Inspreker is er van overtuigd dat zo'n scherm mogelijkheden biedt waardoor negatieve hydrologische effecten worden teruggedrongen. Inspreker wil graag weten welke mogelijkheden er zijn voor de agrarische bedrijfsvoering als een kwelscherm gerealiseerd wordt (welke functieveranderingen zijn in lijn met de te nemen maatregelen?). Inspreker constateert dat het beheerplan daar nu geen inzicht in geeft, en dat er geen invulling wordt gegeven aan mogelijke scenario's van de uitwerking van de maatregelen (zie ook beantwoording zienswijze Ito PAS).

Antwoord:

Deze zienswijze richt zich deels op de PAS. Op 11 januari 2017 hebben Gedeputeerde Staten de laatste versie van de PAS-gebiedsanalyse vastgesteld voor Buurserzand & Haaksbergerveen die hoort bij het op dit moment geldende Programma Aanpak Stikstof. Deze herziene gebiedsanalyse is overgenomen in het definitieve beheerplan Buurserzand & Haaksbergerveen. Voor de kwaliteitsverbetering van Actieve hoogvenen (H7110A) en Herstellende hoogvenen (H7120), en oppervlakte uitbreiding van Actieve hoogvenen (H7110A) is het creëren van stabiele hoge waterstanden noodzakelijk. Om aan deze eisen te voldoen, zijn maatregelen noodzakelijk die gericht zijn op functioneel herstel. Volgens de PAS herstelstrategie draagt herstel van de waterhuishouding in verdroogde situaties, zoals in het Haaksbergerveen, vrijwel altijd bij aan het behouden of verbeteren van de kwaliteit van Actieve hoogvenen (Jansen et al., 2012). Onder de huidige veel te hoge stikstofdepositieniveaus draagt het tevens bij tot het beperken van de negatieve effecten hiervan. Tot de maatregelen die gericht zijn op functioneel herstel van Actieve hoogvenen behoren anti-verdrogingsmaatregelen ten behoeve van herstel en uitbreiding van de acrotelm, en maatregelen gericht op het herstel van variatie en gradiënten (van hoogveenkern naar overgangsvveen en lagg-zones) in hoogveenlandschappen (Jansen et al., 2012).

Tijdens het beheerplanproces zijn twee alternatieve maatregelen besproken die mogelijk leiden tot herstel van de waterhuishouding: de aanleg van een bufferzone rondom het hoogveen en de aanleg van een kwelscherm op de huidige grens tussen landbouw en natuur (Aequator, 2012, GGOR-document, 2010). Van deze twee opties is alleen de aanleg van een bufferzone, d.m.v. de aankoop en inrichting van landbouwpercelen, toereikend om tot voldoende herstel van de waterhuishouding te komen en daarmee aan alle bovenstaande eisen te voldoen. Naast stabielere waterstanden in de kern van het hoogveen, wordt hierdoor ook de grondwaterinvloed in de randen van het hoogveen vergroot. Dit zorgt voor het herstel van gradiënten (of mozaïeken) in het hoogveen - en nat zandlandschap, hetgeen niet alleen van belang is voor de habitattypen Herstellend hoogveen (H7120) en Hoogveenbossen (H91D0), maar ook voor fauna, zoals de typische soorten van hoogvenen hoogveenglanslibel, veenbesparelmoervlinder, veenbesblauwtje (Jansen et al., 2012). De herstelstrategie geeft verder ook aan dat de potentiële effectiviteit van deze maatregel groot is en permanent duurzaam (Jansen et al., 2012).

De aanleg van een kwelscherm belemmert herstel van een dergelijke natuurlijke gradiënt van de hoogveenkern naar de omgeving, waardoor de doelstelling voor Hoogveenbossen niet gegarandeerd kan worden. Bovendien belemmert een kwelscherm de stroming van basenrijk grondwater door het gebied, doordat het de interne grondwaterstromen uit de dekzandruggen naar het veen vermindert. Juist dit basenrijk grondwater kan zorgen voor enige stimulering van de afbraak van het restveenpakket. Dat leidt tot een verhoogde beschikbaarheid van kooldioxide en methaan wat de groei van de acrotelmvormende veenmossen boven het (rest)veenpakket stimuleert (Jansen et al., 2012). Vanwege de sterke overschrijding van de KDW van de hoogveenhabitattypen (ook in 2030 nog meer dan 2x de KDW, dus een sterke belasting) kan met de aanleg van een kwelscherm behoud van kwaliteit en oppervlak van deze habitattypen niet gegarandeerd worden.

053-Z-16-D-1

Inspreker geeft aan dat GGOR is bedoeld om richting te bepalen, en dat een concretiseringslag moet plaatsvinden van de maatregelen. Inspreker vraagt daarom ruimte bij de uitwerking van de maatregelen, om af te mogen wijken van de geformuleerde maatregelen

Antwoord: Voor alle gebieden geldt dat de provincie kan besluiten na nadere toetsing om herstelmaatregelen aan te passen. Met een andere maatregel moet minimaal hetzelfde ecologisch effect worden bereikt. Deze mogelijkheid staat vermeld in het kader in paragraaf 1.5 van het beheerplan.

053-Z-16-D3

Inspreker verzoekt om in paragraaf 5.4.3 het beleid van Waterschap Rijn en IJssel op te nemen met betrekking tot nieuwe beregeningen en bevoeiingen. Inspreker licht toe dat het betreffende beleid inhoudt dat een verbod geldt voor deze activiteiten binnen een zone van 200 meter rond kwetsbare natte natuurgebieden

Antwoord: Het beheerplan is op dit punt aangepast, in hoofdstuk 4 wordt op het beleid van het waterschap met betrekking tot grondwateronttrekkingen ingegaan.

053-Z-16-D8

Inspreker geeft aan dat afstemming van de vergunningverlening tussen Natuurbeschermingswet en Waterwet gewenst is

Antwoord: De provincie streeft naar eenduidige regels voor burgers en ondernemers. Vanuit dat oogpunt streeft de provincie naar afstemming van beleid met andere bevoegdheden. Verschillende bevoegdheden kennen echter andere toetsingskaders, waardoor bestuursorganen soms toch ander beleid moeten voeren. Dit komt duidelijk naar voren bij het beleid rondom kleine grondwateronttrekkingen. In afstemming met inspreker is een brede onderzoeksmaatregel in alle beheerplannen opgenomen waarin de mogelijkheid voor het beter afstemmen van vergunningverlening een onderdeel is.

053-Z-17-D-4

Inspreker is van mening dat de PAS in het algemeen in strijd is met art. 3:4 lid 1 en 2 Awb, nu de belangen van de maatschap onvoldoende zijn meegewogen en onevenredig worden geschonden door de voorgenomen beslissing.

Antwoord: Inmiddels is het PAS vastgesteld. Op 11 januari 2017 hebben Gedeputeerde Staten de gebiedsanalyse vastgesteld voor Buurserzand & Haaksbergerveen die hoort bij het op dit moment geldende Programma Aanpak Stikstof. Deze herziene gebiedsanalyse is overgenomen in het definitieve beheerplan Buurserzand & Haaksbergerveen.

053-Z-19-D-3

Inspreker geeft aan dat in de beheerplannen op sommige plaatsen opmerkingen gemaakt worden over het doorlopen van de GGOR-procedure door het waterschap. Door inspreker wordt voorgesteld om in de betreffende tekstgedeeltes te verwijzen naar de afspraken over de GGOR-procedure die zijn gemaakt in de overeenkomst tussen de provincie Overijssel en de waterschappen over de uitvoering van de hydrologische maatregelen ten behoeve van Natura 2000 en de PAS (in het kader van Samen Werkt Beter).

Antwoord: De bestaande afspraken die in het kader van Samen Werkt Beter zijn gemaakt over de GGOR-procedure staan niet ter discussie. In paragraaf 4.3 van het beheerplan is hierover een verwijzing opgenomen.

2.5 Bestaande activiteiten

Algemeen

053-Z-6-D-12

Het bestaand gebruik wordt onvoldoende in kaart gebracht. Inspreker verzoekt duidelijk onderscheid aan te brengen in wat bestaand gebruik is en wat nieuwe activiteiten/ ontwikkelingen

zijn. Ook benoemt inspreker een aantal bestaande activiteiten (lichtverstrooiing uit stallen en buitenverlichting, het voeren van een beweidingssysteem met bemesting, huidige landbewerkingen en gewasbescherming) met het verzoek deze in het beheerplan op te nemen.

Antwoord: In hoofdstuk 5 'bestaande activiteiten' worden tekstuele wijzigingen doorgevoerd waardoor het onderscheid tussen bestaande activiteiten en nieuwe activiteiten duidelijker wordt. De beoordeling van lichtverstrooiing uit stallen is opgenomen in bijlage 7 van het beheerplan. In de paragraaf 'agrarische activiteiten' in hoofdstuk 5 is de passage over beweiding nader toegelicht. Landbewerkingen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen waren al opgenomen in deze paragraaf en zijn tekstueel niet aangepast.

053-Z-24-D1

053-Z-14-D-5

Inspreker vindt dat, als er onverhoopt bedrijfsactiviteiten zijn gemist bij de inventarisatie van bestaand gebruik, deze alsnog dienen te worden toegevoegd aan het beheerplan.

Inspreker is er niet zeker van of alle bedrijven met evt. lichtuitstoot wel in het beheerplan staan. Inspreker krijgt signalen dat een aantal bedrijven ontbreekt of dat de gegevens onjuist zijn en vraagt om het bestand nog eens goed door te lopen. Inspreker biedt aan waar mogelijk ook gegevens te zullen aanleveren.

Antwoord: Er is gestreefd het overzicht van relevante bedrijfsactiviteiten en bedrijven in de beheerplannen zo compleet mogelijk te maken. Het beheerplan wordt tenminste elke 6 jaar geactualiseerd. In de voorbereiding van het beheerplan zijn de bestaande activiteiten geïnventariseerd. De gebiedspartners hebben de mogelijkheid gehad om aanvullingen aan te dragen en correcties voor te stellen. Vervolgens was er middels het indienen van een zienswijze ook de mogelijkheid om ontbrekende activiteiten of bedrijven te melden. Het is niet noodzakelijk om opgenomen te zijn in het beheerplan om te vallen onder de definitie van bestaand gebruik. Dit wordt verder beschreven in paragraaf 5.2 van het beheerplan. Wanneer het beheerplan wordt herzien zal de inventarisatie opnieuw plaatsvinden.

Kleine grondwateronttrekkingen

053-Z-7-D10

Inspreker vindt de effectafstand van 300 meter voor kleine wateronttrekkingen veel te klein. Inspreker stelt dat kleine grondwaterwinningen t.b.v. veedrenking en beregening, vooral in de voorzomer gezamenlijk met industriële onttrekkingen, drinkwaterwinningen, drainage en overige winningen, een sterk nadelig effect kunnen hebben op de natuurgebieden als gevolg van effecten op kwel, samenstelling van het water en afvoer van waterlopen, en is het niet eens met de constatering in het beheerplan (Centrale Beoordeling) dat in de zomer het effect niet groot is doordat het grondwater dan toch al is weggezakt.

Antwoord: De effectafstand van 300 meter is bepaald op basis van een oordeel van onafhankelijke deskundigen. In de Centrale Beoordeling is het cumulatieve effect doorgerekend van kleine beregeningsonttrekkingen en onttrekkingen ten behoeve van veedrenking. Het gaat hierbij om onttrekkingen die bij het waterschap meldingsplichtig zijn. In de Centrale Beoordeling is een aantal aannames gedaan over de duur en omvang van deze onttrekkingen. Modelberekeningen op grond van deze aannames leiden tot een overschatting van het daadwerkelijke effect van deze onttrekkingen. De Centrale Beoordeling nuanceert op een aantal punten deze overschatting. Eén van deze nuances betreft het effect in de zomer. Het daadwerkelijke effect van deze onttrekkingen blijft echter onbekend. In het kader van de PAS worden hydrologische herstelmaatregelen getroffen. Uit de PAS-gebiedsanalyses blijkt dat de kwaliteit en omvang van de habitattypen en het leefgebied van soorten door deze herstelmaatregelen behouden blijft. Aan de hand van de monitoringsresultaten moet worden bepaald of het grondwaterregime een knelpunt vormt voor het behalen van de uitbreidings- en verbeterdoelstellingen.

053-Z-7-D11

Inspreker stelt voor om zones aan te geven waar wateronttrekking wel en niet mag plaatsvinden. Voor de eerste beheerplanperiode kan dat worden bepaald op grond van expert judgement, in de eerste zes jaar dient op basis van modelmatige berekeningen een meer onderbouwde zone te worden vastgesteld.

Antwoord: In het beheerplan is een afstand opgenomen waarbuiten beregeningsonttrekkingen geen effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Deze afstand is gebaseerd op een oordeel van onafhankelijke deskundigen. Binnen deze afstand zijn effecten niet op voorhand uit te sluiten. Daarom geldt binnen deze afstand het normale wettelijke kader dat stelt dat het verboden is om zonder vergunning projecten of andere handelingen te verrichten die een negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Nieuwe beregeningsputten zijn dus alleen toegestaan als de initiatiefnemer aan kan tonen dat de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar komen. Een algemeen verbod is dan ook niet nodig. Tevens is in paragraaf 6.2.1 een onderzoekopgave opgenomen om te komen tot gebiedsspecifieke effectafstanden van agrarische grondwateronttrekkingen.

053-Z-14-D1

Inspreker vraagt zich af hoe de nadere inventarisatie van grondwateronttrekkingen voor beregening en veedrenking in de stal wordt uitgevoerd, en vindt het geen goede oplossing deze inventarisatie te laten bestaan uit het 'zelf melden door agrariërs'. Inspreker wil graag bij nader onderzoek betrokken worden.

Antwoord: In de beheerplannen is naar aanleiding van verschillende zienswijzen een onderzoeksmaatregel opgenomen. De exacte onderzoeksvraag daarvan wordt in samenwerking met belanghebbende partijen geformuleerd. Of en hoe een nadere inventarisatie van grondwateronttrekkingen daar onderdeel van uitmaakt en hoe deze wordt uitgevoerd zal in afstemming met partners, waaronder inspreker, worden bepaald.

053-Z-14-D2

Inspreker benadrukt dat beëindiging van grondwateronttrekkingen (veedrenking in de stal, beregening) zo veel mogelijk moet worden voorkomen tenzij de ondernemer er mee instemt.

Antwoord: De provincie is verantwoordelijk voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. Wanneer uit de onderzoekopgave met betrekking tot kleine grondwateronttrekkingen blijkt dat één of meer onttrekkingen knelpunten opleveren voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen, zullen maatregelen getroffen worden om de effecten te mitigeren. Er zijn zeer veel mitigerende maatregelen denkbaar. Bij het bepalen welke mitigerende maatregel nodig is, wordt gekeken naar de situatie ter plaatse en welke oplossingen anders dan beëindigen mogelijk zijn. Randvoorwaarde is wel dat de instandhoudingsdoelstellingen worden behaald.

053-Z-14-D-3

053-Z-16-D-10

Inspreker is van mening dat grondwateronttrekkingen met een lagere capaciteit dan 10 m³/uur in de zone van 300 meter vergunningvrij moet zijn, ongeacht het doel van de onttrekking: daarmee sluit het aan bij het beleid van de waterschappen in Overijssel.

Antwoord: Naar aanleiding van deze en andere zienswijzen is de paragraaf over onttrekkingen aangepast. Het feit of een onttrekking binnen of buiten een stal plaatsvindt is voor onttrekkingen met een lagere capaciteit dan 10 m³/uur inderdaad niet relevant. Wel relevant is de totale hoeveelheid grondwater die wordt onttrokken. Dit wordt in paragraaf 5.4.4 van het beheerplan nader toegelicht. Tevens is in hoofdstuk 6 van het beheerplan een onderzoeksmaatregel naar de effectafstanden voor drainage en kleine grondwateronttrekkingen opgenomen. In de eerste beheerplanperiode worden in het kader van het PAS hydrologische herstelmaatregelen getroffen. Uit de PAS-gebiedsanalyses blijkt dat de kwaliteit en omvang van de habitattypen en het leefgebied van soorten door deze herstelmaatregelen behouden blijven. Daarom zijn bestaande kleine grondwateronttrekkingen vergunningvrij opgenomen in het beheerplan, onder de voorwaarde dat de hydrologische herstelmaatregelen worden uitgevoerd. Dit laatste is een verantwoordelijkheid van de provincie Overijssel.

053-Z-16-D4

Inspreker mist de onderbouwing voor de vergunningsplicht in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor grondwateronttrekkingen binnen 300 meter ten behoeve van veedrenking en wijst op inconsequentie ten opzichte van eerdere stellingname in het rapport. Inspreker verzoekt om aanpassing dan wel onderbouwing van de zone en vergunningplicht.

Antwoord: De vergunningplicht voor dergelijke onttrekkingen volgt uit de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) zelf. Met het vaststellen van het beheerplan blijft die

verplichting binnen een zone van 300 meter vanaf de begrenzing van het Natura 2000-gebied ongewijzigd. Onttrekkingen buiten deze zone zijn wat betreft de Wet natuurbescherming vergunningvrij. Dit is beschreven in het beheerplan. Deze effectafstanden van 300 meter voor onttrekkingen zijn gebaseerd op een oordeel van onafhankelijke deskundigen. Naar aanleiding van deze en andere zienswijzen is in paragraaf 6.2.1 een onderzoeksmaatregel opgenomen om te bepalen of een gebiedsspecifieke effectafstand mogelijk is.

053-Z-16-D5

Inspreker is van mening dat een zonering van 200 meter voor berekening op basis van onderzoek door de Rijn-Oost waterschappen een robuust uitgangspunt is, en de werkelijkheid beter benadert dan de zonering van 300 meter zoals volgt uit de Centrale Beoordeling (op basis van continue onttrekking op maximale capaciteit gedurende twee maanden). Inspreker vindt dat in het door de provincie aangekondigde vervolgonderzoek uitgegaan dient te worden van de reële grondwateronttrekkingshoeveelheden. Inspreker wenst hierover in gesprek te gaan met de provincie.

Antwoord: Met de effectafstanden wordt een vergunningvrije zone van de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) toegevoegd voor nieuwe activiteiten. Veel ondernemers hebben hier baat bij. Binnen de effectafstanden blijft het huidige juridische kader van kracht. Kort gezegd is het verschil in invloedsafstand te verklaren door het verschil in toetsingskader. Bij de beregeningsregeling hebben de waterschappen gekeken vanaf welke afstand een effect van berekening optreedt op grondwater in grondwaterafhankelijke natuur. In het kader van de beheerplannen is gekeken vanaf welke afstand(en) redelijkerwijs significant negatieve effecten zijn uit te sluiten van bestaande handelingen op de instandhoudingsdoelstellingen. Deze instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd als behouds-, uitbreidings- of verbeterdoelstellingen. Hier komt nog bij dat de beregeningsregeling alleen betrekking heeft op beregeningsonttrekkingen. In en rondom Natura 2000-gebieden wordt ook grondwater onttrokken voor andere doelen dan beregening. In hoofdstuk 5 gaat het beheerplan hier op in. De provincie is hierover met de betrokken partners, waaronder inspreker, in gesprek. Naar aanleiding van deze en andere zienswijzen is in paragraaf 6.2.1 een onderzoeksmaatregel opgenomen.

053-Z-16-D6

Inspreker wenst voor (vergunningplichtige) grondwateronttrekkingen op grotere afstand verduidelijking vanaf welke grens de zone wordt gerekend en wenst afstemming met het beregeningsbeleid van het waterschap.

Antwoord: De effectafstand voor grondwateronttrekkingen geldt vanaf de grens van het Natura 2000-gebied en dus niet vanaf de grens van de habitattypen. De delen van het Natura 2000-gebied waar nu geen habitattypen voorkomen, zijn namelijk van belang voor het hydrologische systeem als geheel. Verdroging in deze delen van het Natura 2000-gebied moet worden voorkomen om de grondwaterafhankelijke habitattypen te behouden en/of in kwaliteit te verbeteren. Tevens kunnen delen waar nu geen habitattypen voorkomen van belang zijn voor de uitbreidingsdoelstellingen. Om deze uitbreidingsdoelstellingen op termijn te kunnen behalen, dient verdroging nu voorkomen te worden. In hoofdstuk 4 van het beheerplan is de samenhang tussen het beleid van de provincie en het waterschapsbeleid beschreven. Tevens is in het beheerplan een onderzoeksmaatregel opgenomen naar de effectafstanden van agrarische grondwateronttrekkingen. Eén van de aandachtspunten van dit onderzoek is een eenduidige uitwerking van het beleid op basis van de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) en het beregeningsbeleid van het waterschap.

053-Z-19-D-1

Inspreker constateert dat in de beheerplannen een zonering van 300 meter rond de Natura 2000-gebieden wordt aangehouden waarin moet worden aangetoond dat nieuwe grondwateronttrekkingen geen significant effect hebben: deze zonering wijkt af van de 200 meter-zonering die het waterschap Vechtstromen in het ontwerp-waterbeheerplan heeft opgenomen. Ook wijkt het af van de zonering van de provincies Gelderland en Drenthe die ook een zone van 200 meter hanteren. Inspreker stelt voor om hierover in gesprek te gaan met de provincie Overijssel om te komen tot een overeenkomstige zonering.

Antwoord: Met de effectafstanden wordt een vergunningvrije zone van de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) toegevoegd voor nieuwe activiteiten waar veel ondernemers baat bij hebben. Binnen de effectafstanden blijft het huidige juridische kader van kracht.

Kort gezegd is het verschil in invloedsafstand te verklaren door het verschil in toetsingskader. Bij de beregeningsregeling hebben de waterschappen gekeken vanaf welke afstand een effect van beregening optreedt op grondwater in grondwaterafhankelijke natuur. In het kader van de beheerplannen is gekeken vanaf welke afstand(en) redelijkerwijs significant negatieve effecten zijn uit te sluiten van bestaande handelingen op de instandhoudingsdoelstellingen. Deze instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd als behouds-, uitbreidings- of verbeterdoelstellingen. Hier komt nog bij dat de beregeningsregeling alleen betrekking heeft op beregeningsonttrekkingen. In en rondom Natura 2000-gebieden wordt ook grondwater onttrokken voor andere doelen dan beregening. Ook op dit onderwerp is in het beheerplan verder ingegaan. Uit een nadere beschouwing van de beheerplannen in Gelderland en navraag bij de provincie Drenthe blijkt dat in deze provincies (nog) geen invloedsafstand is opgenomen in de ontwerp-beheerplannen. Wel zijn in de ontwerp-beheerplannen van Gelderland en Drenthe de bestaande onttrekkingen beoordeeld. Door aan te geven binnen welke zone onttrekkingen mogelijk een effect hebben en deze onttrekkingen te beoordelen geeft de provincie Overijssel duidelijkheid over welke onttrekkingen wel en welke onttrekkingen niet Wet natuurbescherming-vergunningplichtig zijn. De provincie Overijssel geeft deze duidelijkheid zowel ten aanzien van bestaande als nieuwe onttrekkingen. De provincie is hierover veelvuldig met inspreker in gesprek geweest. De tekst in het beheerplan wordt verduidelijkt en er wordt een onderzoeksmaatregel toegevoegd waarbij inspreker wordt betrokken.

053-Z-19-D-2

Inspreker merkt op dat ten onrechte in de beheerplannen wordt gesteld dat grondwateronttrekking t.b.v. veedrenking altijd is vrijgesteld van vergunningplicht.

Antwoord: Grondwateronttrekking ten behoeve van veedrenking is niet altijd vrijgesteld van vergunningplicht in het kader van de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998). Naar aanleiding van deze en andere zienswijzen is de paragraaf over kleine grondwateronttrekkingen aangepast. In het beheerplan zijn alle bestaande grondwateronttrekkingen ten behoeve van agrarische onttrekkingen met een pompcapaciteit kleiner dan 60 m³ per uur, met een maximum van 25.000 m³ per jaar vergunningvrij. Dit wordt nader toegelicht in paragraaf 5.4.4 van het beheerplan.

053-Z-22-D-5

Inspreker vindt het opvallend dat beregeningsbufferzones gerekend worden vanaf de natte natuurtypen in het Natura 2000-gebied en niet vanaf de begrenzing, waardoor het opbouwen van voedingsgebieden voor natte natuur erg lastig wordt.

Antwoord: De 300 meter zone voor beregeningsonttrekkingen die in de beheerplannen is opgenomen, geldt wel vanaf de grens van het Natura 2000-gebied. Er is juist voor gekozen om deze zone vanaf de grens van het Natura 2000-gebied te laten gelden, omdat de delen van het Natura 2000-gebied waar geen natte habitattypen voorkomen van belang zijn als inzigtgebied voor de grondwaterafhankelijke habitattypen.

Beregening uit oppervlaktewater

053-Z-16-D2

Inspreker geeft aan bij voorkeur aan te sluiten bij de systematiek uit de ontwerp-omgevingsvisie van de provincie ten aanzien van beregening en drainage.

Antwoord: De systematiek voor beregening en drainage wordt samen met een aantal partners, waaronder inspreker, nader uitgewerkt. Die regeling zal in afstemming met bestaand beleid plaatsvinden. In het beheerplan is een onderzoeksmaatregel opgenomen.

053-Z-22-D-4

Inspreker is van mening dat per Natura 2000-gebied afzonderlijke voorwaarden moeten worden gesteld aan de onttrekking van oppervlaktewater voor beregening. De generieke voorwaarde die nu is opgenomen, is volgens inspreker te algemeen met risico's voor verdroging van habitattypen.

Antwoord: In de beheerplannen wordt gesteld dat verdroging door onttrekking van water voor beregening uit waterlopen kan worden uitgesloten zolang het waterpeil in de watergang blijft

gehandhaafd door wateraanvoer. In de beregeningsregeling van waterschap Vechtstromen is vastgelegd dat beregening vanuit oppervlaktewater alleen is toegestaan zolang de eerstvolgende benedenstreams gelegen stuw nog overstroomt. Zodra de afvoer stagneert, treedt automatisch en met onmiddellijke ingang een beregeningsverbod in werking in het desbetreffende peilgebied. Er mag dus alleen onttrokken worden zonder dat een verlaging van het waterpeil plaatsvindt. Het oppervlaktewaterpeil in de watergangen waaruit wordt onttrokken is daarmee gegarandeerd. Deze conclusie volgt uit hydrologische wetmatigheden die uniform geldig zijn in alle Natura 2000-gebieden. Daarom garandeert deze generieke voorwaarde dat geen verdrogend effect optreedt.

Peilbeheer

053-Z-16-D7

Inspreker stelt voor ook peilverlagingen nader te specificeren in het hoofdstuk bestaand gebruik.

Antwoord: In paragraaf 5.4.9 van het beheerplan is ingegaan op het huidige peilbeheer. Omdat wijzigingen in peilbeheer betrekking kunnen hebben op grote oppervlakten buiten het Natura 2000-gebied, kunnen de effecten van dergelijke wijzigingen op de instandhoudingsdoelstellingen erg verstrekkend zijn. Daarom is het niet mogelijk om in het beheerplan effectafstanden op te nemen waarbuiten wijzigingen in peilbeheer wat betreft de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) vergunningvrij zijn of voorwaarden op te nemen waaronder het peilbeheer zonder Wet natuurbescherming-vergunning kan worden gewijzigd. Daarom wordt peilverlaging niet opgenomen in de beheerplannen.

Agrarische activiteiten

053-Z-7-D8

Inspreker stelt voor om vooralsnog als maatregel op te nemen dat binnen de effectafstand voor drainage alle nieuwe drainage wordt verboden, en dat in de eerste planperiode via modelmatige berekeningen de effectafstanden (worst-case en cumulatie met waterwinning) exacter worden bepaald.

Antwoord: In het beheerplan is een afstand opgenomen waarbuiten de aanleg van nieuwe drainage geen effect heeft op de instandhoudingsdoelstellingen. Binnen deze afstand zijn effecten niet op voorhand uit te sluiten. Daarom geldt binnen deze afstand het normale wettelijke kader dat stelt dat het verboden is om zonder vergunning projecten of andere handelingen te verrichten die een negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Het aanleggen van nieuwe drainage is dus alleen toegestaan als de initiatiefnemer aan kan tonen dat de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar komen. Een algemeen verbod is dan ook niet nodig. Door diverse partijen is aangedragen dat nader naar de effectafstanden en de kaders voor de aanleg van nieuwe drainage moet worden gekeken. Inmiddels is de provincie hierover met diverse partijen, waaronder inspreker, in overleg. In het beheerplan is een onderzoeksmaatregel opgenomen.

053-Z-7-D-9

Inspreker is van mening dat het vervangen van drainage onder de genoemde voorwaarden niet kan gelden in de percelen die in de gebiedsanalyse PAS zijn opgenomen met de aanduiding dat de ontwatering moet worden gestopt: het beleid is gericht op het (binnen 6 jaar) saneren van deze ontwateringsmiddelen en daarmee zou het vervangen contra-productief zijn.

Antwoord: In de beheerplannen is ervan uitgegaan dat de drainage op de percelen die in de PAS-gebiedsanalyse zijn aangeduid als te verwerven/herinrichten wordt verwijderd. Deze maatregel dient doorgaans op korte termijn (in de eerste beheerplanperiode) te worden genomen. In principe zijn grondgebruikers vrij om bestaande buisdrainage te vervangen door drainage die niet meer draineert dan de oorspronkelijk aangelegde, zolang de maatregelen uit de gebiedsanalyse niet zijn uitgevoerd.

053-Z-8-D-2

Inspreker is bang dat, nu niet alleen gepraat wordt over onteigening van 7 hectare grond maar ook over de hydrologische zone van 350 meter rond het natuurgebied, dit een voorbode is van een

vergelijkbaar probleem als 20 jaar terug met weer een uitbreiding van het Haaksbergerveen. Inspreker geeft aan dat hierover nog nooit eerder gesproken is en inspreker denkt dat deze zone niet nodig is.

Antwoord: Met het opnemen van effectafstanden (beïnvloedingszones) ontstaat er voor meer dan 80% van het oppervlak in Overijssel een vergunningsvrije zone van de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) voor het aanleggen van drainage. Voor het overgrote deel van de agrarische ondernemers geeft dit duidelijkheid en gemak. Voor een klein deel van ondernemingen die binnen de effectafstanden van een Natura 2000-gebied liggen blijft de huidige vergunningplicht van kracht. Voor die ondernemers verandert er niets door de effectafstanden op te nemen. De provincie neemt een onderzoeksmaatregel op ten aanzien van drainage en kleine agrarische grondwateronttrekkingen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met de belanghebbende partners. Van de uitkomst hiervan wordt inspreker op de hoogte gebracht. Het kleiner (of groter) maken van de effectafstanden is geen doelstelling van dit onderzoek, maar kan wel een uitkomst zijn.

053-Z-18-D-4

053-Z-18-D-5

Inspreker geeft aan dat een specifieke lijst waarnaar wordt verwezen in het ontwerp-beheerplan, met percelen die uit bemesting moeten worden genomen, niet terug te vinden is in de ter inzage liggende stukken en evenmin in de PAS-gebiedsanalyses.

Inspreker doet een suggestie voor het beheerplan (p 57) en verzoekt deze tekst te wijzigen: De PAS maatregelen met betrekking tot bemesting worden uitgevoerd. Deze PAS maatregelen houden in dat bepaalde percelen uit bemesting genomen worden. Ook tot het moment dat de PAS maatregelen worden uitgevoerd, is bestaande vergunningvrij. Op de plek van de 4 puntjes moet volgens inspreker de volgende toevoeging komen te staan: 'ten aanzien van bemesting'.

Antwoord: In het beheerplan wordt in paragraaf 5.4.12 'agrarische activiteiten' verwezen naar de percelen die in het kader van het PAS uit bemesting genomen moeten worden. Welke percelen het betreft, is inderdaad niet af te leiden uit bijlage 4 van het beheerplan (PAS-inrichtingsmaatregelenkaart). Het betreft de categorieën 'te verwerven/inrichten', en 'inrichten' in bijlage 4. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat deze categorieën te nat worden om te kunnen bemesten. In de nadere uitwerking (gebiedsuitwerking op perceelsniveau) wordt duidelijk of er binnen deze categorieën percelen zijn waar bemesting nog wel kan. Ter verduidelijking wordt de door inspreker gedane tekstvoorstel overgenomen en wordt het beheerplan hierop aangepast.

053-Z-14-D-6

Inspreker adviseert om de bestaande activiteiten 'bemesting' en 'drainage' op 'groen' te zetten (is nu geel), om te voorkomen dat dit bij agrarische ondernemers misverstanden en onrust oplevert. Immers, aan de voorwaarden is al voldaan met het PAS-maatregelenpakket.

Antwoord: De beoordeling 'groen' is alleen van toepassing wanneer significant negatieve invloeden op de instandhoudingsdoelstellingen uitgesloten zijn. Het uitvoeren van de PAS-maatregelen is een voorwaarde voor het vergunningvrij opnemen van de activiteit in de eerste beheerplanperiode. De provincie is verantwoordelijk voor het uitvoeren van deze (mitigerende) maatregelen. Aan de voorwaarden is niet voldaan zolang de maatregelen niet zijn uitgevoerd. Drainage en bemesting staan daarom terecht op geel. In de PAS-gebiedsanalyse is geconcludeerd dat met de hierin opgenomen maatregelen de habitattypen in de eerste beheerplanperiode niet achteruit gaan. In de conclusie van de paragraaf m.b.t. agrarische activiteiten is bij de voorwaarden van bemesting aangegeven dat de activiteit in de eerste beheerplanperiode onveranderd voortgezet kan worden.

053-Z-14-D-7

Inspreker verzoekt om de specifieke voorwaarden 'zelfde NAP-hoogte' en 'zelfde dichtheid' bij wijzigingen in drainage te schrappen, aangezien de technieken de afgelopen jaren zijn veranderd waardoor drainage vaak ondieper wordt gelegd maar met een iets grotere dichtheid.

Antwoord: In paragraaf 5.4.12 van het beheerplan is onder het kopje 'voorwaarden' de volgende passage opgenomen: vervanging van bestaande drainage binnen de effectafstand van 350 meter door drainage met eenzelfde of lagere drainerende werking is toegestaan, indien:

- *het ontwaterend vermogen niet toeneemt ten opzichte van de oorspronkelijk aangelegde drainage. Dat betekent dan wel vervanging van bestaande buisdrainage op dezelfde NAP-hoogte en met dezelfde dichtheid, of:*

- *het ontwaterend vermogen blijft aantoonbaar gelijk of neemt zelfs af ten opzichte van de oorspronkelijk aangelegde drainage.*

Het is dus mogelijk dat nieuwe technieken worden toegepast zolang het ontwaterend vermogen aantoonbaar gelijk blijft of afneemt.

053-Z-14-D-8

Inspreker vindt de beïnvloedingszones voor drainage, die op basis van een theoretische benadering zijn bepaald, voor een aantal Natura 2000-gebieden onacceptabel groot; en is blij met de handreiking van de provincie om dit aspect op korte termijn per gebied nader te bekijken. Inspreker gaat daarbij uit van een aanmerkelijk smallere zone die voor agrariërs acceptabel is.

Antwoord: Met het opnemen van effectafstanden (beïnvloedingszones) ontstaat er voor meer dan 80% van het oppervlak in Overijssel een vergunningsvrije zone van de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) voor het aanleggen van drainage. Voor het overgrote deel van de agrarische ondernemers geeft dit duidelijkheid en gemak. Voor een klein deel van ondernemingen die binnen de effectafstanden van een Natura 2000-gebied liggen blijft de huidige vergunningplicht van kracht. Voor die ondernemers verandert er niets door de effectafstanden op te nemen. De provincie neemt een onderzoeksmaatregel op ten aanzien van drainage en kleine agrarische grondwateronttrekkingen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met inspreker en andere belanghebbende partners. Het kleiner (of groter) maken van de effectafstanden is geen doelstelling van dit onderzoek, maar kan wel een uitkomst zijn.

052-Z-14-D9

Inspreker vindt de tekst voor beweiding in relatie tot de recente uitspraak Raad van State niet duidelijk. Het beheerplan dient aan te geven dat negatieve effecten van beweiden, waardoor stikstofemissies vrijkomen, worden ondervangen in het kader van de PAS en om die reden niet vergunningplichtig zijn.

Antwoord: Het beheerplan is op dit punt verduidelijkt. Voor de bestaande activiteit beweiding zijn geen negatieve effecten voorzien, deze kan dus doorgaan. Voor toekomstige nieuwe/gewijzigde vormen van beweiding geldt een vrijstelling van de vergunningplicht op grond van artikel 7.2.1 van de Provinciale verordening (voorheen: artikel 3a Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998).

052-Z-22-D6

Inspreker vindt het arbitrair dat bij het bepalen van de effecten van drainage, met een norm van 50 cm (verlaging grondwaterstand als gevolg van drainage) is gerekend en niet met meerdere normen, terwijl de rapportage van Alterra aangeeft dat verlaging van grondwater van 30 centimeter algemeen voorkomen.

Antwoord: De berekende invloedsafstanden van buisdrainage zijn gebaseerd op de aanname dat de verlaging van de grondwaterstand in het gedraineerde perceel maximaal 50 cm bedraagt. Dit wordt beschouwd als een schatting van het maximaal mogelijke effect, wat wordt bevestigd door de berekeningen in het rapport van Alterra. Doordat de invloedsafstanden zijn gebaseerd op een schatting van het maximale effect kan worden gegarandeerd dat de invloedsafstanden voldoende groot zijn. Bij een eventuele vergunningaanvraag voor drainage in een perceel binnen de berekende invloedsafstand kan uiteraard blijken dat de verlaging van de grondwaterstand op het perceel in die specifieke situatie kleiner is dan 50 cm en dat het effect op de omgeving navenant kleiner is. Het staat de aanvrager vrij om dat in de vergunningaanvraag nader te onderbouwen.

053-Z-22-D7

Inspreker is het niet eens met de aanname dat een drainagesysteem een uniforme werking heeft over het hele gebied.

Antwoord: De berekende invloedsafstanden voor buisdrainage zijn gebaseerd op de landelijke kaart van de freatische spreidingslengte van Alterra. De spreidingslengte is een hydrologische maat voor de mate waarin een ingreep in de waterhuishouding leidt tot verandering van de grondwaterstand in de omgeving. De ruimtelijke variatie in de werking van drainage is dus meegenomen in de berekeningen door het gebruik van de kaart van de freatische spreidingslengte.

Cumulatietoets

053-Z-7-D-4

Inspreker geeft aan dat voor aanleg van nieuwe drainage binnen de effectafstand een vergunning nodig is, de individuele boer dient aan te tonen dat de drainage geen effect heeft. Inspreker ziet dat op deze wijze een lastige onderzoeksvraag bij de individuele agrariër wordt gelegd. Daarbij gaat het ook om het in beeld brengen van het cumulatieve effect van alle drainages en ook waterwinningen; deze versterken elkaar in droge periodes. Inspreker vraagt zich af of deze vraag bij de individuele aanvrager kan worden neergelegd, en zo niet, hoe deze effecten dan wel in beeld komen.

Antwoord: Het klopt dat voor het aanleggen van nieuwe drainage onderzoek nodig is. De initiatiefnemer, in dit geval de agrariër die nieuwe drainage aan wil leggen, is verantwoordelijk voor het in beeld brengen van de effecten. Deze vergunningplicht en bijbehorende onderzoeksplicht volgt echter reeds uit de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998). Het Natura 2000-beheerplan legt geen nieuwe onderzoeksplicht op aan de initiatiefnemers. In tegendeel, het Natura 2000-beheerplan legt vast buiten welke zone de nu bestaande onderzoeksplicht niet meer geldt, omdat uit onderzoek van de provincie blijkt dat de aanleg van nieuwe drainage buiten deze zone geen effect heeft op de instandhoudingsdoelstellingen. De provincie neemt een onderzoeksmaatregel op ten aanzien van drainage en kleine agrarische grondwateronttrekkingen.

054-Z-7-D12

Inspreker geeft aan dat vergunningplichtige waterwinningen niet lijken te zijn beoordeeld op cumulatieve effecten. Ook zijn effecten op kwel, afvoer en samenstelling van het water niet beoordeeld. Inspreker stelt daarom voor om voor de eerste planperiode als maatregel op te nemen dat dit wordt onderzocht om de effecten wel helder te krijgen.

Antwoord: Op de cumulatieve effecten van bestaande activiteiten is in paragraaf 5.5 van de beheerplannen ingegaan. Hieruit blijkt dat cumulatieve effecten van bestaande activiteiten in combinatie met effecten van de voorgenomen maatregelen niet leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. De cumulatieve effecten van bestaande activiteiten worden voldoende gemitigeerd door (herstel)maatregelen. In het beheerplan is een onderzoeksmaatregel opgenomen met betrekking tot drainage en kleine grondwateronttrekkingen. Een apart onderzoek naar de cumulatieve effecten van vergunningplichtige waterwinningen is niet nodig.

053-Z-22-D-3

Inspreker wenst per Natura 2000-gebied inzicht in de wijze waarop een mogelijk cumulatief effect van grondwateronttrekking, beregening en drainage is berekend, mede met het oog op de onvolledigheid van de gegevens over kleine grondwateronttrekkingen.

Antwoord: In de PAS-gebiedsanalyses zijn maatregelen opgenomen om de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren en verdere achteruitgang te voorkomen. Het maatregelenpakket is gebaseerd op systeemanalyses waarin de cumulatieve effecten van alle verdrogende effecten in de omgeving zijn meegenomen, inclusief grondwateronttrekkingen, beregening en drainage. Daarmee is gegarandeerd dat met uitvoering van de voorgenomen maatregelen de verdrogende effecten van diverse ingrepen voldoende zijn gemitigeerd. Daarnaast geeft de Centrale Beoordeling inzicht in de effecten van alle afzonderlijke grondwateronttrekkingen en via het beheerplan wordt duidelijkheid geboden richting betrokkenen over de mate waarin deze activiteiten vergunningvrij kunnen worden voortgezet.

2.6 Instandhoudingsmaatregelen

053-Z-7-D-1

Inspreker is van mening dat er in de eerste beheerplanperiode een uitwerking van de uitbreiding (stuifzandheiden en vochtige heide) dient te worden gemaakt om de samenhang met de overige maatregelen te bewaken.

Antwoord: Aan het eind van de eerste beheerplanperiode wordt de ontwikkeling van de habitattypen en -soorten geëvalueerd. Het maatregelenpakket wordt op basis daarvan (en indien nodig) bijgesteld. De wijze waarop uitbreiding van het areaal van de habitattypen Stuifzandheiden met struikhei en Vochtige heiden plaats kan vinden ten opzichte van de ontwikkeling van andere habitattypen en -soorten wordt bepaald in overleg met de direct betrokkenen. Eventuele maatregelen worden opgenomen in een herziening van het beheerplan voor de tweede beheerplanperiode.

053-Z-7-D6

Inspreker verzoekt om aan te geven welke eventuele extra maatregelen nodig zijn om het duurzaam behoud van de typische soorten te garanderen, zodat verdere achteruitgang van de kwaliteit van het habitatype wordt voorkomen en eventuele kwaliteitsverbetering in de toekomst mogelijk blijft.

Antwoord: Bij het uitvoeren van de maatregelen uit het beheerplan (zowel PAS-maatregelen als niet-PAS maatregelen) wordt rekening gehouden met de typische soorten. Uiteraard wordt ook de beheerder van het Natura 2000-gebied hierbij betrokken. De maatregelen moeten zo uitgevoerd worden dat populaties van typische soorten niet worden geschaad of er zelfs profijt van hebben. Het is daarom niet nodig extra maatregelen voor typische soorten op te nemen in de beheerplannen.

053-Z-10-D-2

Inspreker ontgaat het doel van deze maatregelen gezien het feit dat genoemde habitats al sterk herstellen, zowel in aantal als in kwaliteit (bron: medewerkers Staatsbosbeheer).

Antwoord: Zoals inspreker aangeeft, zijn de meeste habitattypen in het Buurserzand & Haaksbergerveen in kwaliteit vooruitgegaan (paragraaf 2.3 van het beheerplan). Dat is het gevolg van een gedeeltelijk herstel van het hydrologisch systeem dat de afgelopen decennia heeft plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat de genomen maatregelen effect hebben. Voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van alle aangewezen habitattypen is een verder herstel van het hydrologisch systeem noodzakelijk en de hieraan gekoppelde maatregelen zoals opgenomen in het Natura 2000-beheerplan.

053-Z-10-D-3

Inspreker wijst er op dat hij het volstrekt onnodig en onverantwoord vindt om zoveel kwalitatief goede landbouwgrond te onttrekken aan de landbouw t.b.v. buffers om de natuurgebieden te versterken.

Antwoord: Uit onderzoeken en oordelen van deskundigen is gebleken dat de doelen niet zeker gesteld kunnen worden door alleen in de bestaande natuurterreinen maatregelen te treffen. Het beheerplan is gebaseerd op de best beschikbare kennis van het gebied en herstel mogelijkheden van de verschillende habitattypen (herstelstrategieën). Het is noodzakelijk om ook maatregelen buiten het Natura 2000-gebied uit te voeren. Zonder deze maatregelen buiten het gebied kan het behoud van de habitattypen niet gegarandeerd worden.

053-Z-16-D-5

Inspreker adviseert ten aanzien van de beoogde hydrologische bufferzone bij het Haaksbergerveen (maatregel M7a) meerdere alternatieve oplossingen/maatregelen in beeld te brengen en af te wegen. En indien er aanleiding voor mocht blijken, de voorgestelde maatregel in te wisselen voor een alternatieve maatregel. Verder dringen we er op aan er naar te streven de inrichting zo vorm te geven dat effecten buiten de begrenzing worden geminimaliseerd. Inspreker is van mening dat voldoende (financiële) middelen ter beschikking moeten worden gesteld voor maatregelen en eventuele nadeelcompensatie.

Antwoord: Alternatieven voor maatregel M7a zijn in het proces onderzocht (kwelscherm), zie de beantwoording op deelzienswijze P-053-Z-14-D-11 (paragraaf 2.4). De maatregel M7a zal in meer detail worden uitgewerkt inclusief de daar uit volgende opbrengstvermindering en schade. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Gepoogd wordt om de maatregelen zodanig uit te voeren dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft.

053-Z-16-D-6

Inspreker wijst er op dat bij de uitvoering van de maatregelen aan de Buurserbeek onlangs landbouwgronden zijn opgehoogd, dit om te kunnen voldoen aan een beschermingsniveau van

1x/10 jaar voor de landbouwgronden. Voor deze gronden zijn maatregel M6b/M6c (verwerven/inrichten) van toepassing (zie kaartje in zienswijze).

Antwoord: M6a en M6b betreft inderdaad het verwerven en inrichting van de percelen. De verwachting is dat alle percelen verworven dienen te worden om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen realiseren. Bij de uitwerking van de maatregelen zal op perceelsniveau beoordeeld worden of er mogelijkheden zijn voor het voortzetten van (een vorm van) agrarisch gebruik op deze specifieke percelen die zijn opgehoogd. Als een vorm van landbouwkundig gebruik niet meer mogelijk is (te nat en/of geen bemesting meer mogelijk) dan krijgt het gebied een andere functie, bijvoorbeeld een natuurfunctie. Bij deze beoordeling worden de hydrologische effecten van de herinrichting van de Buurserbeek (M4) meegewogen.

053-Z-17-D-5

Inspreker kan niet instemmen met de PAS, aangezien onvoldoende duidelijk is of de gekozen maatregelen, namelijk o.a. verhogen van de waterstand, de problemen kan oplossen die de PAS het hoofd moet bieden. Mogelijk dat een waterkering op een andere locatie ervoor zou kunnen zorgen dat er geen verdroging van het gebied plaatsvindt.

Antwoord: De genoemde maatregel (verhogen van de waterstand) is onderdeel van de herziene PAS-gebiedsanalyse en maakt geen deel uit van de inspraakprocedure op het beheerplan. Op 11 januari 2017 hebben Gedeputeerde Staten de gebiedsanalyse met daarin de habitatype kaarten vastgesteld. Deze gebiedsanalyse is overgenomen in het definitieve beheerplan Buurserzand & Haaksbergerveen. Wanneer er in de toekomst aanleiding is om de maatregelen aan te passen zal dit plaatsvinden bij het actualiseren van de gebiedsanalyse.

2.7 Sociaal-economische gevolgen

053-Z-6-D-4

Inspreker geeft aan dat de ruilverkaveling in dit gebied sinds een paar jaar is afgerond en men nu opnieuw geconfronteerd wordt met claims op zijn grond. Onteigening is onaanvaardbaar.

Antwoord: De provincie geeft middels beleid invulling aan de opgaven in het landelijk gebied. Deze opgaven veranderen in de loop der tijd; het beleid wordt aangepast aan de veranderende opgaven. Dit zal afwijken van het gevoerde beleid in het verleden. Nederland is als lidstaat verplicht om de instandhoudingsdoelstellingen in het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen te realiseren. Nu de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt.

De uitvoering van de maatregelen in het kader van het PAS/Natura 2000 is niet vrijblijvend. In overleg met de direct betrokkenen worden de mogelijkheden voor het realiseren van de maatregelen langsgelopen. Zodra grondeigenaren inzicht hebben in de maatregelen die nodig zijn op hun grond kunnen zij een bewuste keuze maken die bij hen past, zoals:

- *Bedrijfsvoering voortzetten: de grond blijft in gebruik als landbouwgrond. Voor de beperkingen die ontstaan, geldt een schadevergoeding;*
- *Ruilen van grond tegen gronden van de provincie;*
- *Bedrijfsverplaatsing naar een andere locatie. De mogelijkheden hiervoor zijn afhankelijk van de mate waarin de maatregelen gevolgen hebben voor het bedrijf;*
- *Zelfrealisatie: inrichten en blijvend beheren van eigen grond waarbij de grond niet meer in gebruik is voor landbouw. De eigenaar ontvangt een vergoeding voor de waardedaling van de grond en de opbrengstderving;*
- *Stoppen van de onderneming en grond verkopen voor de uitvoering van de maatregelen. De provincie heeft voor de uitvoering en schadeloosstelling voldoende financiële middelen gereserveerd.*

Onteigening is de laatste stap van deze trits en is alleen aan de orde als er geen andere mogelijkheden zijn.

053-Z-6-D-8

053-Z-6-D-10

De effecten op de directe omgeving en de gevolgen voor economische dragers zoals landbouw, industrie en overige economische dragers wordt te summier beschreven. De motivering van het ontwerpplan is daarom ondeugdelijk en onzorgvuldig. Heroverweging hiervan dient te leiden tot zwaardere weging van economische belangen.

Door het ontbreken van grondig sociaal economisch onderzoek en een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse wordt geen zorgvuldig beeld verkregen van het totale effect van de voorgestane maatregelen.

Antwoord: De PAS-maatregelen maken deel uit van de beheerplannen. Met het PAS wordt beoogd ontwikkelingsruimte te bieden en daarmee positieve sociaal-economische effecten te bereiken. Voor zover de maatregelen leiden tot schade, wordt deze vergoed. De sociaaleconomische effecten van het PAS zijn onderzocht door het LEI. Conclusie is, aldus het LEI, dat tot 2030 sociaaleconomische effecten op landelijke schaal overwegend positief tot neutraal zijn. Het programma heeft een positief effect op de werkgelegenheid omdat het duidelijkheid biedt, waardoor ondernemers verbeterde ontwikkelingsmogelijkheden hebben. In de veehouderij zal de afname van werkgelegenheid door dit programma minder worden, met name in de melkveehouderij. Verder wacht de industrie als gevolg van dit programma niet langer met investeringen. Voor infrastructuurprojecten heeft het programma als gunstig effect dat er geen aanvullende mitigerende maatregelen nodig zijn, omdat het programma hierin voorziet.

In het kader van Samen Werkt Beter is afgesproken hoe de provincie tot een zorgvuldige uitwerking van het maatregelenpakket komt. Via verkenning en planuitwerking vindt nadere uitwerking plaats rekening houdend met alle belangen, waaronder de sociaal-economische gevolgen, waarbij steeds voorop staat dat de Natura 2000-doelen gehaald moeten worden. Verder zijn in de aanloop naar het beheerplan diverse bijeenkomsten belegd met vertegenwoordigers van alle Samen Werkt Beter-partners (waaronder bijvoorbeeld LTO) om de verschillende belangen in beeld te brengen. Hiermee is rekening gehouden bij het opstellen van het beheerplan door bijvoorbeeld een uitgebreide toets op bestaande activiteiten uit te voeren, zodat hiermee zoveel mogelijk duidelijkheid wordt gegeven aan de bewoners en ondernemers in en rondom het gebied. Tot slot biedt ook de wettelijke inspraakperiode de mogelijkheid om belangen naar voren te brengen. Deze belangen zijn in deze Nota van Antwoord verwoord, gewogen en beantwoord. In de paragraaf over schades wordt in deze Nota van Antwoord nader ingegaan op schades.

053-Z-6-D-11

Het ontwerp beheerplan mist een actueel en compleet overzicht van lokale gevolgen van de maatregelen waaronder op het bedrijf van inspreker en er dient duidelijkheid te komen hoe deze gevolgen kunnen worden voorkomen of verzacht door flankerend beleid.

Antwoord: De uitwerking van de maatregelen vindt plaats in overleg met belanghebbenden in het gebied. Uitgangspunt is dat de instandhoudingsdoelstellingen worden gerealiseerd met zo min mogelijk uitstraling naar de omgeving. De uiteindelijke uitvoering is maatwerk en afhankelijk van de lokale situatie.

053-Z-13-D-2

Inspreker geeft aan dat de ruilverkaveling Haaksbergen net in 2012 is afgerond. Toebedeelde gronden worden weer teruggevorderd terwijl inspreker heeft geïnvesteerd door de opgelegde toebedeling. De rentelasten van deze verkaveling lopen nog door tot 2038. Goede landbouwgrond wordt opgeofferd voor natuurdoeleinden. Inspreker vraagt zich af of de provincie onder de in het verleden gedane toezeggingen uit kan.

Antwoord: Nederland is als lidstaat verplicht om de instandhoudingsdoelstellingen in het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen te realiseren. De provincie geeft middels beleid invulling aan de opgaven in het landelijk gebied. Deze opgaven veranderen in de loop der tijd; het beleid wordt aangepast aan de veranderende opgaven. Dit zal afwijken van het gevoerde beleid in het verleden en eerder gedane toezeggingen. Nu de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Op grond van artikel 2.10 lid 2 Besluit natuurbescherming (voorheen: artikel 19ki, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998) bestaat de bevoegdheid om maatregelen gewijzigd uit te voeren, als daartoe aanleiding bestaat. Uiteraard wordt gepoogd om zodanige maatregelen te treffen en op zodanige manier uitvoering te geven aan de maatregelen dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Wanneer een belanghebbende desalniettemin onevenredige schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, wordt deze naar redelijkheid en billijkheid vergoed door het verantwoordelijke bestuursorgaan.

053-Z-14-D-12

Inspreker wijst erop dat het beheerplan te weinig inzicht geeft in de sociaal economische effecten en daarbij behorende oplossingsrichtingen; hoe de nadelige effecten voor de landbouw worden gecompenseerd is niet aangegeven.

Antwoord: De PAS-maatregelen maken deel uit van de beheerplannen. Met het PAS wordt beoogd ontwikkelingsruimte te bieden en daarmee positieve sociaal-economische effecten te bereiken. Voor zover de maatregelen leiden tot schade, wordt deze vergoed.

De sociaaleconomische effecten van het PAS zijn onderzocht door het LEI. Conclusie is, aldus het LEI, dat tot 2030 sociaaleconomische effecten op landelijke schaal overwegend positief tot neutraal zijn. Het programma heeft een positief effect op de werkgelegenheid omdat het duidelijkheid biedt, waardoor ondernemers verbeterde ontwikkelingsmogelijkheden hebben. In de veehouderij zal de afname van werkgelegenheid door dit programma minder worden, met name in de melkveehouderij. Verder wacht de industrie als gevolg van dit programma niet langer met investeringen. Voor infrastructuurprojecten heeft het programma als gunstig effect dat er geen aanvullende mitigerende maatregelen nodig zijn, omdat het programma hierin voorziet.

In het kader van Samen Werkt Beter is afgesproken hoe de provincie tot een zorgvuldige uitwerking van het maatregelenpakket komt. Via verkenning en planuitwerking vindt nadere uitwerking plaats rekening houdend met alle belangen, waaronder de sociaal-economische gevolgen, waarbij steeds voorop staat dat de doelen gehaald moeten worden. In de landbouwgebieden waar maatregelen getroffen moeten worden vergoedt de provincie op basis van volledige schadeloosstelling volgens de systematiek van de onteigeningswet. Daarnaast heeft de provincie verschillende instrumenten ingevoerd om te komen tot werkbare oplossingen voor de landbouw, zoals de invoering van een subsidieregeling voor verplaatsing van agrarische bedrijven vanaf 1 januari 2016. Het provinciaal beleid om te komen tot landbouwstructuurversterking door bijvoorbeeld kavelruil is tevens inzetbaar. Er is ruimte om, binnen randvoorwaarden, omwisselbesluiten te nemen (zie kader paragraaf 1.5 van het beheerplan). Ook de gemeente kan aan zet zijn bij het bieden van beleidsruimte. Bijvoorbeeld als een agrarisch bedrijf gaat stoppen en een recreatietak wil starten.

053-Z-18-D-7

Inspreker wijst erop dat het LEI in haar aanbevelingen aangeeft dat negatieve sociaal economische effecten kunnen worden voorkomen of verzacht door een zorgvuldige uitvoering en door sociaal flankerend beleid. Bij de nadere uitwerking en uitvoering van de maatregelen in de gebiedsprocessen is er ruimte om met de SWB-partners invulling te geven aan deze aanbeveling. Inspreker stelt dat de zorgvuldige uitvoering tot op heden ver te zoeken is en ook het sociaal flankerend beleid niet concreet is gemaakt.

Antwoord: Gepoogd wordt om de maatregelen zodanig uit te voeren dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Nu de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt inclusief de daar uit volgende opbrengstvermindering en schade. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. In het kader van Samen Werkt Beter is afgesproken hoe de provincie tot een zorgvuldige uitwerking van het maatregelenpakket komt. Via verkenning en planuitwerking vindt nadere uitwerking plaats rekening houdend met alle belangen, waaronder de sociaal-economische gevolgen, waarbij steeds voorop staat dat de doelen gehaald moeten worden. Verder zijn in de aanloop naar het beheerplan diverse bijeenkomsten belegd met vertegenwoordigers van alle Samen Werkt Beter-partners (waaronder bijvoorbeeld LTO) om de verschillende belangen in beeld te brengen. Hiermee is rekening gehouden bij het opstellen van het beheerplan door bijvoorbeeld een uitgebreide toets op bestaande activiteiten uit te voeren, zodat hiermee zoveel mogelijk duidelijkheid wordt gegeven aan de bewoners en ondernemers in en rondom het gebied. Tot slot biedt ook de wettelijke inspraakperiode de mogelijkheid om belangen naar voren te brengen. Deze belangen zijn in deze Nota van Antwoord verwoord, gewogen en beantwoord. In de paragraaf 'schades' wordt in deze Nota van Antwoord nader ingegaan op schades.

2.8 Uitvoeringsprogramma

Algemeen

053-Z-16-D-2

Inspreker is van mening dat hij zonder de aankoop van landbouwpercelen Laakmors (maatregel M6c, alleen percelen NW van Buurserbeek) geen verdere invulling kan geven aan peilverhoging van de Buurserbeek (maatregel M4). Deze aankoop is een voorwaarde voor uitvoerbaarheid van maatregel M4.

Antwoord: Nu de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Gedurende deze uitwerking wordt onderzocht of aankoop van (een deel van) de landbouwpercelen Laakmors (M6c) noodzakelijk is om invulling te geven aan de peilverhoging van de Buurserbeek (M4).

053-Z-16-D-4

Inspreker wijst er op dat maatregel M4 op het traject (zie bijgevoegd figuur in de zienswijze) volledig is gerealiseerd met het in 2014 uitgevoerde project, en dat alleen peilverhoging op aanliggend traject nog aan de orde is. Dit laatste zal/kan/mag geen invloed meer hebben op de peilen op het traject dat in 2014 is aangepakt.

Antwoord: De maatregelen worden in meer detail uitgewerkt. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen, waarbij het behalen van de Natura 2000-doelstellingen voorop staat. Voor zover mogelijk vanuit de Natura 2000-doelstellingen wordt rekening gehouden met de wens om de peilen op het traject van de Buurserbeek dat in 2014 is aangepakt, niet te beïnvloeden. Of dat mogelijk is, moet blijken tijdens de nadere uitwerking van maatregel M4.

053-Z-16-D9

Inspreker geeft aan de watermaatregelen pas te kunnen uitvoeren, nadat aan de volgende randvoorwaarden wordt voldaan: -de locaties waar de hydrologische maatregelen worden uitgevoerd, zijn obstakelvrij gemaakt door de provincie (beschikbaarheid van grond, het aanpassen van de detailontwatering bij particulieren, gevolgen van vernatting voor gebouwen), -de provincie financiert de hydrologische maatregelen en de kosten voor monitoring, -de project- en apparaatskosten zijn voor de provincie, -de provincie financiert eventuele schades.

Antwoord: In het beheerplan worden de door inspreker genoemde randvoorwaarden niet opgenomen. Het uitvoeren van de maatregelen vindt plaats in het kader van de gebiedsprocessen. Op dat moment zal in overleg worden getreden met inspreker om afspraken te maken over het uitvoeren van de maatregelen.

053-Z-22-D1

Inspreker geeft aan dat, in het traject van het leveren van maatwerk in de verkenningen voor de gebiedsprocessen, dimensionering van bufferzones ook kan betekenen dat bufferzones groter worden als dat noodzakelijk is.

Antwoord: De begrenzing van gebieden waar maatregelen genomen moeten worden in de waterhuishouding is gebaseerd op ecohydrologische systeemanalyses. Op basis daarvan mag verwacht worden dat de huidige begrenzing het maximale gebied aangeeft waar vernatting is te verwachten als gevolg van hydrologische maatregelen. Uitgangspunt is dat geen invloed optreedt buiten deze begrenzing. Uiteraard kan bij nadere uitwerking in het gebiedsproces blijken dat deze begrenzing moet worden aangepast of dat aanvullende maatregelen nodig zijn om vernatting buiten de begrenzing te voorkomen.

Monitoring en onderzoek

053-Z-7-D5

Inspreker geeft aan dat de typische soorten deel uitmaken van de kwaliteitsbepaling van de habitattypen, daarom is het van belang om de volgende zaken op te nemen in het beheerplan: - Opsomming van alle typische soorten welke behoren tot de aangewezen habitattypen; - Van elke typische soort aangeven wat op dit moment bekend is van de aanwezigheid (nul situatie); - Van elke typische soort aangeven op welke wijze deze gemonitord wordt of dat een expert judgement volstaat.

Antwoord: Een lijst met typische soorten per habitatype is reeds opgenomen in het profielendocument. Dit document is te vinden via de website van de rijksoverheid. Het al dan niet aanwezig zijn van typische soorten is één van de parameters aan de hand waarvan de kwaliteit van de habitattypen wordt bepaald. In dat kader worden ook de typische soorten gemonitord. Een deel van de typische soorten wordt in het SNL-kader gemonitord. Voor een aantal habitattypen is waarschijnlijk extra inzet nodig om de typische soorten te monitoren. Dit heeft op landelijk niveau aandacht. In het beheerplan wordt aangegeven dat een keuze gemaakt wordt over welke typische soorten gemonitord gaan worden. Mocht in een bepaald gebied dat door inspreker wordt beheerd extra monitoringsinzet nodig zijn, dan wordt inspreker hierbij betrokken.

053-Z-7-D13

Inspreker geeft aan dat het provincie-brede monitoringsprogramma niet samen met de terreinbeheerders is vastgesteld, in tegenstelling tot wat is opgenomen in het beheerplan. Inspreker signaleert voorts dat de tabel over natuurmonitoring niet klopt op dit punt, het betreft afspraken over taakverdeling, financiën etc.

Antwoord: Inspreker wijst er terecht op dat het provinciale monitoringsprogramma genoemd in het ontwerp-beheerplan niet is afgestemd met de terreinbeherende organisaties. Het provinciaal monitoringsprogramma is niet opgesteld, in plaats daarvan heeft de provincie met de betrokken terreinbeherende organisaties afspraken gemaakt in het Natuurmonitoringsoverleg. De planning van de SNL-monitoring is wel met deze organisaties afgestemd. Dit is aangepast in paragraaf 8.3.4 van het beheerplan.

053-Z-16-D-3

Inspreker geeft aan dat er mogelijk nog een obstakel is voor wat de betreft de uitvoerbaarheid van de verdergaande peilverhoging van de Buurserbeek, omdat nog nader onderzocht moet worden welke gevolgen de peilverhoging heeft voor bebouwing in het beïnvloedingsgebied.

Antwoord: Via verkenning en planuitwerking vindt nadere uitwerking plaats rekening houdend met alle belangen, waarbij steeds voorop staat dat de Natura 2000-doelen gehaald moeten worden. Indien nader onderzoek nodig is dan wordt dit uitgevoerd gedurende de planuitwerking.

053-Z-20-D-1

Inspreker wil inzicht in het effect van uitbreiding van de ganzenpopulatie op de biodiversiteit (o.a. weidevogels) als gevolg van maatregelen, door de monitoring uit te breiden.

Antwoord: Het is de vraag of de aantallen ganzen als gevolg van de maatregelen toenemen. De monitoring van ganzen is op dit moment voldoende. Zowel de populatie als de schade cijfers worden gemonitord. Mocht er zich in de toekomst een situatie voordoen die aanleiding kan zijn om aanpassingen te doen, dan is dat mogelijk. Een specifiek probleem kan besproken worden met de provincie.

053-Z-22-D-8

Inspreker maakt gebruik van vrijwilligers bij de monitoring van natuurwaarden en stelt dat het type monitoring dat is opgenomen in het uitvoeringsprogramma zich niet leent voor monitoring door vrijwilligers. Een professionaliseringslag moet daarom plaatsvinden.

Antwoord: Op provinciaal niveau is aandacht voor de verdere professionalisering van de monitoring. Hierover is ook contact met de verschillende terreinbeheerders. Tijdens deze Natuurmonitoringsoverleggen zijn afspraken gemaakt met de bij monitoring betrokken partijen, ook met betrekking tot professionalisering van de monitoring.

053-Z-22-D-9

Inspreker is opgevallen dat in een aantal beheerplannen nog aanwijzingssoorten ontbreken in het monitoringsprogramma.

Antwoord: Er wordt hard gewerkt om de SNL methodiek en de NEM meetnetten uit te breiden zodat deze dekkend zijn voor alle Natura 2000-soorten. In 2017/2018 volgen hier waarschijnlijk nog wijzigingen voor. Uiteraard worden de partijen die bij de monitoring zijn betrokken tijdig op de hoogte gesteld van deze wijzigingen.

Financiering

053-Z-3-D-1

Inspreker geeft aan dat het begrote bedrag van 33.000 euro jaarlijks (voortgangsrapportage kerndocument, september 2009) voor het intensiveren van het natuurbeheer met een schaapskudde niet toereikend is. Voor de exploitatie van een begrazingskudde is de huidige provinciale bijdrage onvoldoende. Inspreker vraagt de middelen hiervoor via de terreineigenaar beschikbaar te stellen.

Antwoord: De provincie heeft voor de Natura 2000-gebieden geld gereserveerd om de kwaliteit van de natuur te verbeteren en zo aan de instandhoudingsdoelstellingen te voldoen. Bij deze interne maatregelen zijn ook aanvullende begrazingsmaatregelen (tbv PAS-maatregel M18) opgenomen voor in ieder geval de komende 6 jaar.

In 2016 is door de TBO's invulling gegeven aan de uitvoering van de aanvullende begrazingsmaatregelen uit de PAS-gebiedsanalyses en de beheerplannen. Het gaat hierbij om onder meer het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen.

053-Z-22-D-11

Inspreker vindt het principiële onjuist om subsidies in het kader van SVNL verordening aan te wenden voor PAS maatregelen, het betreft namelijk gelabelde gelden voor reguliere beheermaatregelen.

Antwoord: Daar waar een maatregel past in het regulier SRNL beheer is geen extra vergoeding nodig.

053-Z-24-D2

Inspreker gaat er vanuit dat de kosten voor nader onderzoek, voortvloeiend uit de toetsing bestaande activiteiten, zullen worden gedragen door bestaande provinciale budgetten.

Antwoord: In paragraaf 5.3.5 van het beheerplan is de volgende passage opgenomen: Daar waar nader onderzoek nodig is (categorieën oranje, rood en soms ook geel), de mitigerende maatregelen nog niet in dit beheerplan zijn opgenomen en de activiteit onder de wettelijke en in de jurisprudentie ontwikkelde vereisten voor vergunningvrij bestaand gebruik valt (bestaand gebruik zie paragraaf 5.2), liggen het initiatief tot en de financiering van dit onderzoek bij het bevoegd gezag, de provincie Overijssel.

053-Z-24-D3

Inspreker vindt dat in paragraaf sociaal-economische aspecten meer expliciet dient te worden ingegaan op de gevolgen voor niet-agrarische sectoren, en er meer inzicht wordt geboden in de wijze van vergoeding van sociaal economische schades.

Antwoord: De provincie heeft voor de uitvoering van het gehele maatregelenpakket budgetten gereserveerd. Dit budget wordt niet nader gespecificeerd in de afzonderlijke Natura 2000-beheerplannen. De door inspreker aangegeven suggesties om concretere teksten op te nemen ten aanzien van mogelijke koppelkansen met sanering wordt niet overgenomen. In de praktijk zullen dit soort kansen per geval worden beoordeeld.

Schade

053-Z-1-D-1

053-Z-2-D-1

053-Z-4-D-1

053-Z-4-D-2

Inspreker heeft bezwaar tegen de aanmerking van zijn perceel als M7a (herstel hydrologie: creëren hydrologische bufferzone). Dit kan gevaar opleveren voor de diverse elektronische kabels en kasten die zich daar bevinden. Ook zal er geen verbouwing meer kunnen plaats vinden en de marktprijs van de grond zal dalen.

Inspreker geeft aan dat zijn percelen, zijn complete huiskavel, in de voorgenomen plannen zijn ingetekend als te verwerven/inrichten. Inspreker heeft gehoord dat zeer waarschijnlijk het waterpeil dusdanig wordt verhoogd dat de huidige landbouwactiviteiten onmogelijk worden. Inspreker kan niet akkoord gaan met deze plannen omdat hij zijn agrarische activiteiten wil continueren dan wel uitbreiden. Om dit te bewerkstelligen zijn de gronden in hun huidige staat van essentieel belang. Inspreker wil zijn agrarische bestemming en gronden niet verliezen. Bij de recente ruilverkaveling heeft inspreker een aaneengesloten huiskavel verkregen, hij draagt deze nu alweer kwijt te raken. Tevens worden al onze gedane investeringen door Natura 2000 cq. PAS teniet gedaan.

Inspreker geeft aan het niet eens te zijn met de huidige plannen. De huiskavel blijft bestaan maar de andere grond raakt hij kwijt dan wel er wordt een beperking opgelegd wat ten koste gaat van zijn hobby en inkomsten (houden van ezels, koeien, paarden etc.). Inspreker geeft aan dat verkleining van zijn huiskavel en gronden zijn huis veel minder waard wordt bij verkoop. Inspreker vraagt zich af wie de gedeelde inkomsten vergoedt en wil dat dit op een of andere manier wordt vastgelegd. De huidige ligging van de gronden heeft inspreker zelf mogelijk gemaakt d.m.v. een kavelruil met Staatsbosbeheer, inspreker vraagt waar hij al deze kosten kan declareren die hij heeft gemaakt als de grond nu naar Natura 2000 gaat. Inspreker heeft de kosten gemaakt met de bedoeling er lang gebruik van te maken.

Inspreker verwacht grote gevolgen van het verhogen van de waterstand: ezels en paarden etc. kunnen in de winterdag niet meer buiten lopen, inspreker weet niet hoe hij ze dan moet houden. Verder verwacht inspreker dat water zal optrekken in huis en schuren. Inspreker vraagt zich af of deze gevolgen ook vastgelegd worden en waar de kosten kunnen worden verhaald.

Antwoord: Uiteraard wordt gepoogd om maatregelen te treffen en op zodanige manier uitvoering te geven aan de maatregelen dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Wanneer een belanghebbende desalniettemin onevenredige schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, wordt deze naar redelijkheid en billijkheid vergoed door het verantwoordelijke bestuursorgaan. Op voorhand is niet aan te geven wie er in aanmerking komen omdat niet duidelijk is of en waar er schade ontstaat. Ook de hoogte van de vergoeding hangt af van specifieke omstandigheden.

053-Z-4-D-3

Inspreker geeft aan dat er op de grond een emotionele waarde rust, zijn opa heeft alles met de schop/greep ontgonnen, het huis is door de opa van inspreker gebouwd.

Antwoord: De emotionele impact van maatregelen kan groot zijn. In overleg met de eigenaar wordt in de nadere uitwerking gekeken welke gebruiksmogelijkheden er zijn ter plaatse van de percelen, met behoud van het positieve effect op de Natura 2000-doelen van de bufferzone. Ter plaatse van het woonhuis/erf worden overigens geen maatregelen genomen.

053-Z-4-D-5

Inspreker geeft aan een evenredig groot deel met bebouwing te zullen terug eisen indien hij in het kader van Natura 2000 hiervan afstand moet doen.

Antwoord: Wanneer een belanghebbende schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te

blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is. In het gebiedsproces zal met alle eigenaren contact worden opgenomen om tot een oplossing te komen die het beste past bij de individuele wensen.

053-Z-4-D-6

Inspreker geeft aan dat de leefomstandigheden op de huidige locatie achteruit zal hollen (inspreker noemt concreet het buiten leven op zomeravonden). De verhoogde waterstand zal tot gevolg hebben dat de muggenpopulatie zal toenemen en dichterbij zijn huis komt. Hierdoor zullen investeringen plaats moeten vinden om alle ramen te voorzien van horgaas etc. Inspreker vraagt zich af wie dit betaalt.

Antwoord: Getracht wordt overlast voor direct omwonenden te verkleinen door maatwerk bij de uitvoering van de maatregelen. Het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen blijft echter leidend. Wanneer een belanghebbende desalniettemin onevenredige schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, wordt deze naar redelijkheid en billijkheid vergoed door het verantwoordelijke bestuursorgaan.

053-Z-6-D-3

053-Z-23-D-2

Inspreker geeft aan dat de voorgenomen hydrologische maatregelen afbreuk doen aan zijn economische ontwikkelingsmogelijkheden. Het voortbestaan van het bedrijf wordt rechtstreeks door de maatregelen getroffen. Omdat het bedrijf is ingeklemd tussen de N18 en Natura 2000 is compenseren met vervangende landbouwgrond niet mogelijk.

Inspreker voorziet dat verzuurde eentonige graslanden (waar al heel veel van is) ontstaan, waarop zijn bedrijfsvoering niet meer mogelijk is. Inspreker is van mening dat samenwerken inhoudt samen een oplossing te creëren waardoor de bedrijfsvoering behouden blijft. Inspreker vraagt er zorg voor te dragen dat hij zijn bedrijf voort kan zetten.

Antwoord: Uiteraard wordt gepoogd om de maatregelen zodanig uit te voeren dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Nu de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Wanneer een belanghebbende desalniettemin schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is.

053-Z-6-D-7

Het nemen van maatregelen die leiden tot vernatting leidt tot verslechtering van de agrarische productieomstandigheden. Deze gevolgen zijn onaanvaardbaar en leiden tot financiële schade zoals vermogensschade, te hoge grondprijzen door hoge gronddruk en bewerkingskosten. Natschade wordt een beperkt aantal jaren afgekocht. De kostbare vergunningsprocedures worden niet gecompenseerd. Bouwkosten nemen toe door strengere regels. Ook beperkingen op bemesting kunnen tot schade leiden. Deze belangen zijn niet afgewogen.

Antwoord: Wanneer een belanghebbende schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is. Om de PAS-herstelmaatregelen zorgvuldig en met draagvlak van de betrokken partijen uit te voeren, worden gebiedsprocessen doorlopen. Deze processen zijn gestart met de gebiedsverkenningen. Tijdens de gebiedsprocessen wordt met alle belangen rekening gehouden, waaronder de landbouw en de leefbaarheid. Het is mogelijk dat wegens nieuwe inzichten bepaalde maatregelen anders worden uitgevoerd of vervangen worden door andere maatregelen die ten minste even effectief zijn. Hiertoe kan een zogenaamd 'omwisselbesluit' genomen worden ex artikel 2.10 lid 2 Besluit natuurbescherming (voorheen: artikel 19 ki, tweede lid, Nb-wet). Tijdens het gebiedsproces zijn er dus mogelijkheden om maatwerk toe te passen en om besluiten te nemen over het al dan niet vervangen of gewijzigd uitvoeren van maatregelen.

053-Z-6-D-13

Inspreker wil weten of de schade al op individueel niveau berekend is en wenst inzage in die berekening. Ook vraagt inspreker zich af of de aannames nog kloppen nu de marktwaarde van grond, voer en mestafzet kosten gestegen zijn. Tot slot houdt inspreker de provincie aansprakelijk voor alle schade.

Antwoord: Momenteel worden de maatregelen voor het Natura 2000-gebied verder uitgewerkt inclusief de daar uit volgende opbrengstvermindering en schade. In provinciale staten is een statenbesluit genomen over de uitvoeringsreserve EHS (nu: natuurnetwerk Nederland). Daarin zijn de benodigde middelen opgenomen. De momenteel geldende prijspeilen worden gehanteerd. Vergoeding van schade is alleen van toepassing op de bufferzones die in het Natura 2000-beheerplan zijn aangegeven in bijlage 4 (PAS-inrichtingsmaatregelenkaart).

053-Z-8-D-1

Inspreker geeft aan dat in 2005 is aangegeven door Regionale directie Domeinen NoordOost dat er geen beperkingen rustten op de in 2006 aangekochte grond. Nu blijkt echter dat deze grond ineens wel Natura 2000-gebied zal worden. Inspreker voelt zich bedonderd aangezien anders de grond destijds niet was verkocht. Ook voorafgaand aan de verplaatsing van het bedrijf in 1992 werd door de ruilverkaveling verteld dat inspreker zonder moeilijkheden verder kon uitbreiden in de toekomst.

Antwoord: De provincie geeft middels beleid invulling aan de opgaven in het landelijk gebied. Deze opgaven veranderen in de loop der tijd; het beleid wordt aangepast aan de veranderende opgaven. Dit zal afwijken van het gevoerde beleid en toezeggingen in het verleden. Nederland is als lidstaat verplicht om de instandhoudingsdoelstellingen in het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen te realiseren. Het uitwerken van de maatregelen gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Wanneer een belanghebbende schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is.

053-Z-9-D-1

Inspreker heeft een landbouwbedrijf waarvoor een Natuurbeschermingswetvergunning is afgegeven in 2013 en heeft een groeiend en levensvatbaar bedrijf. De veldkavel (30 ha van de 56 hectare cultuurgrond) is in het ontwerp-beheerplan aangewezen als "aankopen en herinrichting landbouwenclave De Ronde Bulten, Laakmors en Steenhaar". Inspreker geeft aan te verwachten dat hier direct en indirect rechtsgevolgen uit voortvloeien voor zijn agrarisch bedrijf. Hierdoor kan inspreker in de ontwikkeling en voortzetting van zijn bedrijf worden belemmerd. Inspreker is van mening dat door deze maatregelen zijn agrarisch bedrijfsbelang zeer zwaar wordt getroffen en vindt dit niet redelijk. Inspreker geeft aan dat er naast het economisch belang ook een groot emotioneel belang is doordat het bedrijf reeds vele eeuwen familiebezit is. Inspreker verzoekt daarom om de maatregelen op zijn gronden niet aan te wijzen als "aankoop en herinrichting landbouwenclave De Ronde Bulten, Laakmors en Steenhaar".

Antwoord: Het vaststellen van het programma aanpak Stikstof en het Natura 2000-beheerplan hebben als gevolg dat er voor veel agrarische ondernemers weer ruimte ontstaat om te ondernemen en dat de vergunningverlening wordt vereenvoudigd. In sommige gevallen betekent dit dat individuele bedrijven ruimte moeten geven aan de natuurdoelen. Via verkenning en planuitwerking vindt nadere uitwerking plaats rekening houdend met alle belangen, waaronder de sociaal-economische gevolgen, waarbij steeds voorop staat dat de doelen gehaald moeten worden. In de landbouwgebieden waar maatregelen getroffen moeten worden worden vergoed de provincie op basis van volledige schadeloosstelling volgens de systematiek van de onteigeningswet. Daarnaast heeft de provincie verschillende instrumenten ingevoerd om te komen tot werkbare oplossingen voor de landbouw, zoals de invoering van een subsidieregeling voor verplaatsing van agrarische bedrijven vanaf 1 januari 2016. Het provinciaal beleid om te komen tot landbouwstructuurversterking door bijvoorbeeld kavelruil is tevens inzetbaar. Er is ruimte om, binnen randvoorwaarden, omwisselbesluiten te nemen (zie kader paragraaf 1.5 van het beheerplan). Het is niet mogelijk PAS-maatregelen in de inspraak op de Natura 2000-beheerplannen opnieuw ter discussie te stellen.

053-Z-10-D-1

Inspreker geeft aan dat diverse maatregelen een zeer negatieve invloed hebben op zijn bedrijfsvoering (melkveebedrijf). Inspreker geeft aan dat in het beheerplan wordt gesproken over schadevergoedingen in het algemeen en vraagt zich af hoe dat in individuele gevallen cq. zijn geval zal uitwerken: dit is volstrekt onduidelijk. Inspreker geeft aan dat zijn belang ligt bij oppervlakte cultuurgrond en niet zo zeer bij schadevergoeding.

Antwoord: Uiteraard wordt gepoogd om de maatregelen zodanig uit te voeren dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Nu de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt inclusief de daar uit volgende opbrengstvermindering en schade. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Wanneer een belanghebbende desalniettemin schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is.

053-Z-11-D-1

Inspreker geeft aan dat zijn gronden nog net buiten het Natura 2000-gebied vallen. Tijdens de voorlichtingsbijeenkomst in Buurse werd er toch over gesproken dat er in de toekomst een uitbreiding van het gebied mogelijk kan zijn. Inspreker vreest voor beperkingen in zijn bedrijfsontwikkeling en voor uitbreidingsmogelijkheden van zijn gronden en rundvee- en vleesvarkensbedrijf. Inspreker geeft aan dat hij niet wil dat nu en in de toekomst belemmeringen voor zijn bedrijf plaats vindt.

Antwoord: Het is niet uitgesloten dat in de toekomst de begrenzing van het Natura 2000-gebied wijzigt. Deze bevoegdheid ligt bij het ministerie van Economische Zaken. Ook is niet uitgesloten dat na monitoring blijkt dat de genomen maatregelen onvoldoende effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Hieruit kan een aanpassing van het maatregelenpakket volgen.

053-Z-13-D-1

Inspreker geeft aan dat zijn gronden direct grenzen aan de maatregelen M11 t/m M15. Daardoor worden de aangrenzende percelen ook natter waardoor de grond voor normaal agrarisch gebruik minder goed dan wel niet meer geschikt zal zijn.

Antwoord: De maatregelen in en rond Natura 2000-gebieden zijn erop gericht voldoende herstel te bereiken om de instandhoudingdoelen te realiseren, zonder vernatting te veroorzaken buiten de begrenzing van aangegeven gebieden. Uiteraard kan in de uitvoeringsfase blijken dat het wenselijk is om maatregelen nader te detailleren om externe vernatting uit te sluiten, gegeven de vastgestelde begrenzing. Monitoring van de effectiviteit van de maatregelen is onderdeel van het monitoringsprogramma. Wanneer een belanghebbende desalniettemin schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, wordt een tegemoetkoming toegekend aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is.

053-Z-13-D-3

Inspreker geeft aan dat er 5 hectare landbouwgrond aan zijn bedrijf wordt onttrokken. Daardoor wordt zijn bedrijf belemmerd in de ontwikkeling en bedrijfsvoering.

Antwoord: Uiteraard wordt gepoogd om de maatregelen zodanig uit te voeren dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Nu de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt inclusief de daar uit volgende opbrengstvermindering en schade. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Wanneer een belanghebbende desalniettemin schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is.

053-Z-13-D-4

Inspreker stelt de provincie Overijssel en het ministerie van EZ aansprakelijk voor de ontstane schade en de waardevermindering van het bedrijf.

Antwoord: Uiteraard wordt gepoogd om zodanige maatregelen te treffen en op zodanige manier uitvoering te geven aan de maatregelen dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Wanneer een belanghebbende desalniettemin onevenredige schade lijdt

als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, wordt deze naar redelijkheid en billijkheid vergoed door het verantwoordelijke bestuursorgaan. Op voorhand is niet aan te geven wie er in aanmerking komen omdat niet duidelijk is of en waar er schade ontstaat. Ook de hoogte van de vergoeding hangt af van specifieke omstandigheden.

053-Z-17-D-2

Inspreker constateert dat circa de helft van zijn percelen binnen M7a (verwerven/inrichten lange termijn) vallen en is van mening dat zijn bedrijfsvoering te zeer wordt beperkt door de PAS en gebiedsanalyse. Inspreker geeft aan dat onduidelijk is op welke termijn de maatregelen plaatsvinden en wat de consequenties zijn. Daardoor kan inspreker niet beslissen over het doen van investeringen en met RVO geen afspraken maken over toeslagen etc. Op de informatiebijeenkomsten is volgens inspreker aangegeven dat het aanpassen van het gebied ook al eerder dan pas over zes jaar plaats kan vinden. Inspreker vraagt zich af of er op de percelen koeien geweid mogen worden en/of de grond wordt aangekocht.

Antwoord: Het gebiedsproces voor Buurserzand & Haaksbergerveen wordt geleid door de gemeente Haaksbergen. Onderdeel van dit gebiedsproces is om de inrichtingsmaatregelen voor het Haaksbergerveen uit te voeren. Voor het Haaksbergerveen geldt dat de maatregelen uitgevoerd moeten zijn aan het eind van de tweede PAS-periode (2021-2027). Het is echter ongewenst om voor het Haaksbergerveen pas in 2021 het gebiedsproces te starten. Dat zou namelijk betekenen dat een relatief groot aantal eigenaren en gebruikers in relatief korte tijd twee keer moeten worden benaderd. Dat heeft vervolgens tot gevolg dat langere tijd onduidelijkheid bestaat over de definitieve consequenties voor de bedrijfsvoering. Ook is het veel efficiënter om dat in één keer te doen voor Haaksbergerveen, Buurserzand en Witte Veen. Daarom is besloten om het planvormingsproces in Haaksbergen voor de drie natuurgebieden gelijktijdig uit te voeren. Uitvoering van maatregelen kan pas plaats vinden nadat er een inrichtingsplan is opgesteld en er overeenstemming is met de grondeigenaren. Dat kan in principe in de eerste PAS-periode (tot 2021).

Uiteraard wordt gepoogd om de maatregelen zodanig uit te voeren dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Zodra de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt inclusief de daar uit volgende opbrengstvermindering en schade. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen waarbij ook de gebruiksmogelijkheden van de gronden aan bod komen. Wanneer een belanghebbende desalniettemin schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is.

053-Z-17-D-3

Inspreker geeft aan dat door de ruilverkaveling die heeft plaatsgevonden, nog gedurende lange tijd rentelasten moeten worden voldaan door de ruilverkaveling. Hoe hiermee wordt omgegaan in het kader van een eventuele verwerving, is onduidelijk.

Antwoord: Gepoogd wordt om zodanige maatregelen te treffen en op zodanige manier uitvoering te geven aan de maatregelen dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Wanneer een belanghebbende desalniettemin onevenredige schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, wordt deze naar redelijkheid en billijkheid vergoed door het verantwoordelijke bestuursorgaan.

053-Z-18-D-1

Inspreker heeft ca. 31 hectare landbouwgrond binnen het Natura 2000 ontwerp-beheerplan liggen. Inspreker geeft aan dat de maatregelen uit het ontwerp-beheerplan verregaande gevolgen hebben voor hem. De gebruiks- en exploitatiemogelijkheden van een deel van zijn gronden wordt aanzienlijk beperkt. Dit heeft zijn weerslag op zijn bedrijfsvoering. Inspreker heeft concrete vraagtekens of zijn bedrijf wel omgeschakeld kan worden in een bedrijf dat is aangepast aan het gebied.

Antwoord: Uiteraard wordt gepoogd om de maatregelen zodanig uit te voeren dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Zodra de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt inclusief de daar uit volgende opbrengstvermindering en schade. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen waarbij verkend kan worden wat de mogelijkheden zijn voor het bedrijf om zich aan te passen aan

het veranderende gebied. Wanneer een belanghebbende desalniettemin schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is.

053-Z-18-D-3

Inspreker geeft aan dat de effecten die het ontwerp-beheerplan met zich meebrengt de bedrijfsvoering onmogelijk maakt. Op termijn zal hij het eigendomsrecht van bepaalde percelen verliezen, al dan niet middels het toepassen van het onteigeningsinstrument. Voor inspreker is het onbegrijpelijk dat in het ontwerp-beheerplan is opgenomen dat bij het bepalen van de maatregelen als uitgangspunt is genomen dat sociaal-economische effecten zo veel mogelijk worden voorkomen. Inspreker geeft aan dat zijn bedrijfsvoering op slot wordt gezet: investeren brengt een groot risico met zich mee terwijl de periode waarbinnen de maatregelen gerealiseerd worden wellicht dermate lang is dat niet investeren ook geen optie is. Voor inspreker is het zeer de vraag of investeringen welke nu nog worden gedaan bij een verzoek tot schadevergoeding meegenomen worden of buiten beschouwing worden gelaten onder verwijzing naar 'voorzienbaarheid'.

Antwoord: Nu de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Tijdens de gebiedsprocessen wordt met alle belangen rekening gehouden, waaronder de landbouw en de leefbaarheid. Het is mogelijk dat wegens nieuwe inzichten bepaalde maatregelen anders worden uitgevoerd of vervangen worden door andere maatregelen die ten minste even effectief zijn. Hiertoe kan een zogenaamd 'omwisselbesluit' genomen worden (artikel 2.10 lid 2 Besluit natuurbescherming, voorheen: artikel 19 ki, tweede lid, Nb-wet). Tijdens het gebiedsproces zijn er dus mogelijkheden om maatwerk toe te passen en om besluiten te nemen over het al dan niet vervangen of gewijzigd uitvoeren van maatregelen. Uiteraard wordt gepoogd om zodanige maatregelen te treffen en op zodanige manier uitvoering te geven aan de maatregelen dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Op grond van 2.10 lid 2 Besluit natuurbescherming bestaat de bevoegdheid om maatregelen gewijzigd uit te voeren, als daartoe aanleiding bestaat. Wanneer een belanghebbende schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is. De provincie heeft hiervoor voldoende middelen gereserveerd.

053-Z-18-D-6

Inspreker wenst dat middels nader onderzoek inzichtelijk wordt gemaakt welke effecten de vernattingsmaatregel heeft op zijn opstallen en vindt dat een nul-meting uitgevoerd moet worden ten behoeve van zijn opstallen voordat met de uitvoering van de maatregelen begonnen wordt. Inspreker stelt de provincie nu al aansprakelijk voor eventuele schade aan zijn gebouwen.

Antwoord: Getracht wordt om de maatregelen zodanig uit te voeren dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Zodra de maatregelen op hoofdlijnen duidelijk zijn zullen deze in meer detail worden uitgewerkt inclusief de daar uit volgende opbrengstvermindering, schade en noodzaak tot vastleggen van de nulsituatie. Dat gebeurt in overleg met de direct betrokkenen. Wanneer een belanghebbende desalniettemin schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, kent het bestuursorgaan dat dit besluit neemt een tegemoetkoming toe aan de belanghebbende voor zover de schade niet door aankoop, onteigening of anderszins verzekerd is.

053-Z-18-D-8

Inspreker geeft aan dat bedrijfsomschakeling een wijziging is van bestaande activiteiten die niet in het beheerplan is opgenomen. Indien hij hiervoor een Nbwet-vergunning nodig heeft, dan komen er veel onzekerheden en kosten op hem af. Daarom heeft inspreker de voorkeur voor dat een dergelijke bedrijfsomschakeling in het beheerplan opgenomen wordt en daarmee vergunningvrij is. Inspreker is van mening dat noodzakelijke bedrijfsomschakeling mogelijk moet zijn als de negatieve effecten ten minste gelijk zijn aan de huidige negatieve effecten van het bedrijf.

Antwoord: Bedrijfsomschakelingen kunnen niet eenduidig worden beoordeeld in het Natura 2000-beheerplan: elke situatie zal anders zijn. Dat is de reden dat bedrijfsomschakelingen niet zijn beoordeeld in hoofdstuk 5 'bestaande activiteiten'. In paragraaf 9.1 van het Natura 2000-beheerplan is informatie opgenomen over de vergunningsprocedure. Wij raden u aan om eerst

contact op te nemen met team Vergunningverlening van de provincie Overijssel alvorens u een vergunningaanvraag indient.

053-Z-20-D-2

Inspreker vraagt aandacht voor schade aan agrarische bedrijven als gevolg van de toenemende aantallen ganzen die het gevolg zijn van maatregelen.

Antwoord: Het is de vraag of de aantallen ganzen als gevolg van de maatregelen toenemen. Tevens is in de Flora- en faunawet geregeld dat belangrijke schade aan landbouw door beschermde inheemse diersoorten, zoals de meeste ganzensoorten, voor vergoeding in aanmerking komt. Voorwaarde is wel dat deze schade buiten het normale maatschappelijke risico valt.

053-Z-23-D-1

Inspreker heeft het gevoel dat de voorlichting van 9 februari te Boekelo en 12 maart te Buurse een verkeerde voorstelling heeft gegeven van de werkelijkheid. Inspreker heeft op basis van de beschikbare lectuur kennisgenomen van de plannen en voorziet negatieve gevolgen voor zijn bedrijf (kleinschalige veeteelt) als gevolg van maatregel 6B en 6C. Inspreker is er van op de hoogte dat hij eigenlijk te laat reageert.

Antwoord: De PAS-maatregelen zijn inderdaad inmiddels vastgesteld en kunnen in het kader van de inspraak op het Natura 2000-beheerplan niet ter discussie worden gesteld. Uiteraard wordt gepoogd om zodanige maatregelen te treffen en op zodanige manier uitvoering te geven aan de maatregelen dat de schade als gevolg daarvan voor belanghebbenden zo beperkt mogelijk blijft. Wanneer een belanghebbende desalniettemin onevenredige schade lijdt als gevolg van een besluit ter uitvoering van de maatregelen en die schade redelijkerwijs niet ten laste van die belanghebbende behoort te blijven, wordt deze naar redelijkheid en billijkheid vergoed door het verantwoordelijke bestuursorgaan. Op voorhand is niet aan te geven wie er in aanmerking komen omdat niet duidelijk is of en waar er schade ontstaat. Ook de hoogte van de vergoeding hangt af van specifieke omstandigheden.

2.9 Vergunningverlening & handhaving

053-Z-22-D-10

Inspreker verzoekt om de juridische mogelijkheden na te gaan voor het 'vergunningvrij' maken van natuurherstelmaatregelen, en voorziet vertragingen van het uitvoeringsprogramma.

Antwoord: Op grond van de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) geldt een vergunningplicht voor alle projecten of andere handelingen met een mogelijk negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen. Er geldt geen algemene uitzondering voor natuurbeheer of voor herstelmaatregelen. Indien deze maatregelen een negatief effect kunnen hebben, zijn zij vergunningplichtig. Er hoeft op grond van de Wet natuurbescherming echter geen passende beoordeling te worden gemaakt. De uitvoering van een aantal maatregelen is dusdanig concreet dat het effect hiervan in de laatste paragraaf van hoofdstuk 6 van de beheerplannen is beoordeeld. Deze maatregelen zijn in de beheerplannen vergunningvrij gemaakt. Voor een aantal maatregelen was deze beoordeling echter nog niet mogelijk. Deze maatregelen kunnen daarom niet op voorhand vergunningvrij gemaakt worden. De provincie dient bij het verlenen van de vergunning een belangenafweging te maken en daarbij onder andere rekening te houden met de gevolgen van de activiteit op de instandhoudingsdoelstellingen en de beheerplannen. Om vertraging in het uitvoeringsprogramma te voorkomen, is het aan te raden het uitvoeringsprogramma in een vroeg stadium met het team vergunningverlening van de provincie te bespreken, om te bepalen onder welke voorwaarden een herstelmaatregel vergunningvrij uitgevoerd kan worden of onder welke voorwaarden een vergunning kan worden verleend.

3 Wijzigingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aangegeven wat in het definitieve Natura 2000-beheerplan gewijzigd is ten opzichte van het Natura 2000 ontwerp-beheerplan. Per hoofdstuk van het Natura 2000-beheerplan is aangegeven wat aan de hand van de ingekomen zienswijzen is aangepast (dit is expliciet vermeld) en wat ambtshalve is gewijzigd. Op de grijs gemarkeerde teksten in het Natura 2000 ontwerp-beheerplan kon tijdens de inspraakprocedure van de PAS worden ingesproken.

Na de inspraakperiode van het beheerplan is de PAS-gebiedsanalyse herzien. De herziene PAS-gebiedsanalyse die door Gedeputeerde Staten op 11 januari 2017 is vastgesteld is overgenomen in het definitieve Natura 2000-beheerplan. Ook in het definitieve Natura 2000-beheerplan zijn deze teksten grijs gemaakt zodat duidelijk is dat het gaat om teksten uit de gebiedsanalyse. Voor deze teksten geldt dat de meest recente versie van de gebiedsanalyse leidend is.

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden welke de Natuurbeschermingswet 1998 (te samen met de Flora- en Faunawet en de Boswet) vervangt. In het overgangsrecht is bepaald dat het definitieve beheerplan wordt vastgesteld conform de Wet natuurbescherming.

De tekst in het definitieve beheerplan is aangepast op de Wet natuurbescherming. In dit hoofdstuk is aangegeven om welke wijzigingen het gaat. In de tekst van zowel het definitieve beheerplan als de Nota van Antwoord waar verwezen werd naar artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 is aangegeven welke artikelen van toepassing zijn uit de nieuwe Wet natuurbescherming.

3.2 Aanpassingen

Hoofdstuk 1 Inleiding

Enkele tekstuele wijzigingen naar aanleiding van de Wet natuurbescherming welke op 1 januari 2017 inwerking is getreden.

Paragraaf 1.4 t/m 1.6

De totstandkoming van het Natura 2000-beheerplan is verduidelijkt; de relatie tot de PAS-gebiedsanalyse is nader toegelicht.

Een belangrijke toevoeging is:

De PAS-gebiedsanalyses worden tijdens de eerste beheerplanperiode nog diverse keren aangepast (veelal als gevolg van technische wijzigingen in het reken-instrument van het PAS (AERIUS) of ontwikkelingen vanuit het gebiedsproces). Deze wijzigingen worden niet doorgevoerd in dit Natura 2000-beheerplan. Voor zover nodig zal dit beheerplan dan ook in combinatie met de meest recent door Gedeputeerde Staten vastgestelde gebiedsanalyse moeten worden gelezen. De meest recente gebiedsanalyse is te vinden op de website: pas.natura2000.nl.

Hoofdstuk 2 Gebiedsbeschrijving

Enkele tekstuele wijzigingen naar aanleiding van de Wet natuurbescherming welke op 1 januari 2017 inwerking is getreden.

Hoofdstuk 2 is geactualiseerd met de meest recente gebiedsanalyse (vastgesteld door GS op 11 januari 2017).

Hoofdstuk 3 Instandhoudingsdoelstellingen

Enkele tekstuele wijzigingen naar aanleiding van de Wet natuurbescherming welke op 1 januari 2017 inwerking is getreden.

Paragraaf 3.1 Kernopgaven

Hoofdstuk 3 is geactualiseerd met de meest recente gebiedsanalyse (vastgesteld door GS op 11 januari 2017). De toelichting van het begrip 'sense of urgency' is aangepast.

Hoofdstuk 4 Beleid, plannen en regelgeving (n.a.v. zienswijze)

Enkele tekstuele wijzigingen naar aanleiding van de Wet natuurbescherming welke op 1 januari 2017 inwerking is getreden.

Ook op andere punten is dit hoofdstuk geactualiseerd. Een beschrijving van de Waterwet en Wet bodembescherming is toegevoegd. De beregeningsregeling van de waterschappen is nader toegelicht. De tekst onder het kopje 'Gewenst Grond en Oppervlaktewater Regime (GGOR)' is geactualiseerd. Daarnaast is ook een passage over het bodemconvenant opgenomen.

Hoofdstuk 5 Bestaande activiteiten

Enkele tekstuele wijzigingen naar aanleiding van de Wet natuurbescherming welke op 1 januari 2017 inwerking is getreden.

Paragraaf 5.1 t/m 5.3

In deze paragrafen is de toelichting op de beoordeling van bestaande activiteiten verduidelijkt. De tekst is op meerdere plekken herzien.

Paragraaf 5.4.3 Kleine grondwateronttrekkingen (aangepast n.a.v. zienswijze)

Paragraaf 5.4.3 'Kleine grondwateronttrekkingen' heeft een andere naam gekregen: kleine (niet agrarische) grondwateronttrekkingen onder verantwoordelijkheid van het waterschap.

Er is een onderscheid gemaakt in 'Kleine (niet agrarische) grondwateronttrekkingen' en 'Agrarische grondwateronttrekkingen'. Deze laatste is in het definitieve beheerplan in een afzonderlijke paragraaf opgenomen. In deze extra paragraaf (5.4.4) is verwezen naar de herziene onderzoeksopgave in paragraaf 6.2 (zie onder paragraaf 6.2).

Nieuwe paragraaf 5.4.4 'Onttrekkingen ten behoeve van agrarische activiteiten' (n.a.v. zienswijze)

In deze paragraaf is de situatie voor *nieuwe* grondwateronttrekkingen verduidelijkt door een verwijzing naar het beleid van de waterschappen op te nemen:

'Zoals in paragraaf 4.5 al is beschreven staat het waterschap binnen een straal van 200 meter rondom kwetsbare natte natuur geen nieuwe beregeningsonttrekkingen toe.

Het aanleggen van nieuwe onttrekkingen buiten de effectafstand van 300 meter vanaf het Buurserzand & Haaksbergerveen is vergunningvrij.'

Voor onttrekkingen tussen 200 en 300 meter geldt dus geen verbod op voorhand, maar wel vergunningsplicht. In het beoordelen van de vergunning wordt bepaald of de onttrekking mogelijk is of niet.

Met het opnemen van effectafstanden voor kleine onttrekkingen ontstaat er voor meer dan 80% van het oppervlak in Overijssel (de gebieden buiten de grens van de effectafstanden) een vergunningvrije zone van de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) voor realiseren van nieuwe onttrekkingen. Voor het overgrote deel van de agrarische ondernemers geeft dit duidelijkheid en gemak. Binnen de effectafstanden blijft de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) van toepassing.

In de nieuwe paragraaf is ook het *vervangen van bestaande grondwateronttrekkingen* toegevoegd: 'Indien een bestaande installatie op dezelfde locatie wordt vervangen door een installatie met dezelfde capaciteit en de maximale onttrekking van 25.000 m³ per jaar in acht wordt genomen, verandert het effect van de grondwateronttrekking niet. Een dergelijke wijziging is zowel binnen als buiten de effectafstand van 300 meter vanaf het Natura 2000-gebied Buurserzand & Haaksbergerveen vergunningvrij.'

Bestaande onttrekkingen ten behoeve van agrarische activiteiten binnen een straal van 300 meter van het Buurserzand & Haaksbergerveen zijn in het definitieve beheerplan beoordeeld met code geel, dit was in het ontwerp-beheerplan code oranje (grondwateronttrekkingen kunnen totdat meer informatie beschikbaar is (onderzoeksmaatregelen) worden gecontinueerd. Code geel houdt in: significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen zijn met 'mitigerende maatregelen' uit te sluiten. De activiteit kan onder de volgende voorwaarde doorgang vinden:

- Uitvoeren van de hydrologische herstelmaatregelen (uit de PAS-gebiedsanalyse).

Om de effect afstanden beter te visualiseren is een kaart opgenomen. In bijlage 6 van het definitieve beheerplan is een kaartje met de effectzones opgenomen.

Paragraaf 5.4.12 Agrarische activiteiten

Beweiden alle grazers (aangepast n.a.v. zienswijze)

De activiteit 'beweiden' is als volgt verduidelijkt: *Voor toekomstige nieuwe/gewijzigde vormen van beweiding geldt een vrijstelling van de vergunningplicht op grond van artikel 2.7.1 van de Provinciale verordening (voorheen: artikel 3a Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998).*

Scheuren graslanden

De voetnoot betreffende scheuren van graslanden is aangepast op basis van nieuwe informatie. In het ontwerp-beheerplan was de volgende tekst opgenomen:

'De staatssecretaris van Economische Zaken (brief TK 2013–2014, 28625, nr. 1683, 6 december 2013) heeft de bescherming van kwetsbare graslanden (land dat vijf jaar of langer grasland is) vanuit Europa zodanig uitgelegd dat blijvende graslanden binnen Natura 2000-gebieden in de nabije toekomst niet mogen worden omgezet of geploeegd.'

In het definitieve beheerplan is de voetnoot als volgt:

'Per 1 januari 2015 is de (nieuwe) "Uitvoeringsregeling rechtstreekse betalingen GLB" in werking getreden. In artikel 2.15 lid 1 (zie onder) is formeel vastgelegd dat al het blijvend grasland binnen N2000-gebied wordt aangemerkt als blijvend grasland dat ecologisch kwetsbaar is. In de Europese verordening met betrekking tot het gemeenschappelijk landbouwbeleid (nr. 1307/2013) is dit verbod als volgt vastgelegd: "Landbouwers mogen blijvend grasland dat zich in door de lidstaten uit hoofde van de eerste alinea en, in voorkomend geval, van de tweede alinea aangewezen gebieden bevindt niet omzetten of ploegen.'"

Drainage (aangepast n.a.v. zienswijze)

Verwezen wordt naar de herziene onderzoeksopgave in paragraaf 6.2 (zie onder paragraaf 6.2).

In de paragraaf is de volgende tekst toegevoegd:

Met het opnemen van effectafstanden voor drainage ontstaat er voor meer dan 80% van het oppervlak in Overijssel (de gebieden buiten de grens van de effectafstanden) een vergunningvrije zone van de Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) voor het realiseren van nieuwe drainage. Voor het overgrote deel van de agrarische ondernemers geeft dit duidelijkheid en gemak. Binnen de effectafstanden blijft de Wet natuurbescherming van toepassing.

Om de effectafstanden beter te visualiseren is een kaart opgenomen. In bijlage 6 van het definitieve beheerplan is een kaartje met de effectzones opgenomen.

Voorwaarden (aangepast n.a.v. zienswijze)

- Bemesting (toepassing meststoffen) indien:
 - De PAS-maatregelen met betrekking tot bemesting worden uitgevoerd. Deze PAS-maatregelen houden in dat bepaalde percelen uit bemesting genomen worden. Ook tot het moment dat de PAS-maatregelen ten aanzien van bemesting worden uitgevoerd is bestaande bemesting vergunningvrij.

Paragraaf 5.4.20 Jacht, faunabeheer en schadebestrijding

Deze paragraaf is aangepast naar aanleiding van uitspraak Raad van State (ABRvS 2 december 2015 zaaknr. 201503834/1/R2; ECLI:RVS:2015:3707) en de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming op 1 januari 2017.

Hoofdstuk 6 Instandhoudingsmaatregelen

Enkele tekstuele wijzigingen naar aanleiding van de Wet natuurbescherming welke op 1 januari 2017 inwerking is getreden.

Inleiding (aangepast n.a.v. zienswijze)

Alle maatregelen (PAS en niet-PAS) zijn in één overzicht opgenomen in bijlage 9 van het definitieve beheerplan. In de inleidende tekst van hoofdstuk 6 wordt verwezen naar deze bijlage.

Hoofdstuk 6 is geactualiseerd met de meest recente gebiedsanalyse (vastgesteld door GS op 11 januari 2017).

Paragraaf 6.2.1 Maatregelen op gebiedsniveau (aangepast n.a.v. zienswijze)

De onderzoeksopgave is herzien. In het ontwerp-beheerplan was opgenomen onder het kopje 'Onderzoek kleine grondwateronttrekkingen':

In samenwerking met waterschappen en belanghebbende partners wordt een onderzoek gedaan naar gebiedsspecifieke effectafstanden van drainage en agrarische onttrekkingen rondom Natura 2000-gebieden met als doel:

- Bescherming van natuur binnen bestaande juridische kaders met minimale beperking van activiteiten en een zo klein mogelijke onderzoeksplicht.
- Eenduidige uitwerking van het beleid op basis Natuurbeschermingswet en Waterwet.
- Zoveel mogelijk eenduidigheid voor ondernemers voor onttrekkingen en drainage rondom Natura 2000-gebieden.

Het onderzoek bestaat uit een ontwerpfase waarin de onderzoeksvraag wordt geformuleerd en een uitvoeringsfase waarin het onderzoek wordt uitgevoerd.

Dit is in het definitieve beheerplan gewijzigd naar:

Onderzoek drainage en kleine grondwateronttrekkingen ten behoeve van agrarische activiteiten
In samenwerking met waterschappen en belanghebbende partners wordt een onderzoek gedaan naar gebiedsspecifieke effectafstanden van drainage en agrarische onttrekkingen rondom Natura 2000-gebieden met als doel:

- Bescherming van natuur binnen bestaande juridische kaders met minimale beperking van activiteiten en een zo klein mogelijke onderzoeksplicht.
- Eenduidige uitwerking van het beleid op basis Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) en Waterwet.
- Zoveel mogelijk eenduidigheid voor ondernemers voor onttrekkingen en drainage rondom Natura 2000-gebieden.

Het onderzoek bestaat uit een ontwerpfase waarin de onderzoeksvraag wordt geformuleerd en een uitvoeringsfase waarin het onderzoek wordt uitgevoerd.

Hoofdstuk 7 Sociaal-economisch perspectief

Alleen enkele tekstuele wijzigingen, mede naar aanleiding van de Wet natuurbescherming welke op 1 januari 2017 inwerking is getreden.

Hoofdstuk 8 Uitvoeringsprogramma

Enkele tekstuele wijzigingen naar aanleiding van de Wet natuurbescherming welke op 1 januari 2017 inwerking is getreden.

Paragraaf 8.1 Ter inzage legging PAS en Natura 2000 ontwerp-beheerplannen

Deze paragraaf is geactualiseerd.

Paragraaf 8.3.4 Natuurmonitoring

Aanpak

Onder gebiedsspecifieke natuurmonitoring is toegevoegd: 'keuze te monitoren typische soorten'. De typische soorten van de habitattypen zijn opgenomen in het profielendocument. Deze typische soorten zijn één van de parameters aan de hand waarvan de kwaliteit van de habitattypen wordt bepaald. Een groot aantal typische soorten betreft vaatplanten. Deze worden reeds in het kader van de SNL gemonitord. Voor een aantal habitattypen zijn echter ook typische soorten opgenomen uit soortgroepen die niet in het kader van de SNL worden gemonitord. Omdat het voor een onderbouwde uitspraak over de kwaliteit van een habitatype niet nodig is alle typische soorten in beeld te hebben, moet nader bekeken worden voor welke typische soorten extra monitoringsinzet nodig is'.

Planning natuurmonitoring (n.a.v. zienswijze)

Het provinciaal monitoringsprogramma is niet opgesteld, in plaats daarvan heeft de provincie met de betrokken terreinbeherende organisaties afspraken gemaakt in het Natuurmonitoringsoverleg. De planning van de SNL-monitoring is wel met deze organisaties afgestemd. Dit is aangepast in paragraaf 8.3.4 van het beheerplan.

Hoofdstuk 9 Vergunningverlening en handhaving

Enkele tekstuele wijzigingen naar aanleiding van de Wet natuurbescherming welke op 1 januari 2017 inwerking is getreden.

Paragraaf 9.1.1 Vergunningplicht

Deze paragraaf is geactualiseerd. De relatie tot het PAS is verduidelijkt, alsmede de relatie tot hoofdstuk 5 (bestaande activiteiten). Een figuur ('Voorbeeld activiteit en effectafstanden') is opgenomen, waarmee de effectafstanden van activiteiten verduidelijkt zijn.

Paragraaf 9.1.2 Vergunningprocedure

Deze paragraaf is geactualiseerd.

De volgende tekst is toegevoegd:

'Op 8 december 2015 hebben gedeputeerde staten beslist dat vergunningaanvragen worden behandeld volgens de Uniforme Openbare Voorbereidingsprocedure (verder UOV). Om aanvragen correct volgens deze procedure af te handelen is dertien weken te kort. Daarom wordt standaard de behandeltermijn verlengd met de termijn die in de geldende wet is opgenomen. De Natuurbeschermingswet 1998 kende een extra termijn van dertien weken. De Wet natuurbescherming, welke op 1 januari 2017 inwerking is getreden, kent een extra termijn van zeven weken.

Bijlagen

Bijlage 4: De PAS-Inrichtingsmaatregelen kaart is geactualiseerd op basis van de gebiedsanalyse zoals vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 11 januari 2017.

Bijlage 6: Een kaart met de effectafstand voor kleine grondwateronttrekkingen is toegevoegd.

Bijlage 10: Een overzicht van de PAS- en niet-PAS maatregelen is toegevoegd.

Bijlage 1 Begrippen en afkortingen

Begrippenlijst

Onderstaande lijst bevat de in het beheerplan en de nota van antwoord gehanteerde begrippen. Nadere uitleg over Natura 2000 en daar mee samenhangende begrippen is ook te vinden op website: <http://www.natura2000.nl>

- *Aanwijzingsbesluit*: Besluit waarmee een Natura 2000-gebied wordt aangewezen en begrensd en waarin de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied worden aangegeven.
- *Andere handeling*: Bestaand gebruik niet zijnde een project. Uit jurisprudentie blijkt dat ook het uitvoeren van strandexcursies met een strandbus op Terschelling, het opnieuw open stellen van een bestaande verharde weg voor ontsluitingsverkeer en het wijzigen van het veebestand onder een andere handeling vallen.
- *Beheerplan*: Een door het bevoegd gezag vastgesteld plan waarin is vastgelegd wat er wordt gedaan om de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied te realiseren.
- *Belanghebbende*: (Rechts)personen, bewoners, bedrijven, recreanten die een direct belang kunnen aantonen tav het betreffende Natura 2000-gebied.
- *Bestaand gebruik*: gebruik dat op 31 maart 2010 bekend was, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag (artikel 2.7 lid 3 sub b Wet natuurbescherming; voorheen: artikel 1 lid m, Natuurbeschermingswet 1998).
- *Beschermde Natuurmonumenten* wettelijk beschermde gebieden die vanaf de jaren 70 van de vorige eeuw zijn aangewezen. Een deel van de beschermde Natuurmonumenten ligt binnen Natura 2000-gebieden.
- *Bestuursakkoord Natuur*: overeenkomst tussen rijk en provincie in nauw overleg met maatschappelijke organisaties over de ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland voor de periode tot en met 2027
- *Bevoegd gezag*: Overheidsinstelling die is belast met een bepaalde taak, bijvoorbeeld vergunningverlening of vaststellen van beheerplannen.
- *Biodiversiteit*: soortenrijkdom.
- *Centrale beoordeling*: de door Arcadis in 2012 uitgevoerde inventarisatie: Centrale beoordeling van bestaande handelingen in en rond Natura 2000-gebieden in Overijssel.
- *Ecologische Hoofdstructuur (EHS)*: een samenhangend netwerk van in (inter)nationaal opzicht belangrijke duurzaam te behouden ecosystemen. De EHS is opgebouwd uit natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones. (nu: Natuurnetwerk Nederland, ofwel NNN)
- *Fauna*: De totaliteit van de diersoorten van een bepaald gebied.
- *Foerageergebied*: Bepaald gebied waarin dieren regelmatig gebruik maken voor het zoeken van voedsel.
- *Gedeputeerde Staten (GS)*: Dagelijks bestuur van een provincie.
- *Gunstige staat van instandhouding*: Van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype is sprake als de biotische en abiotische omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.
- *Habitat*: Kenmerkend leefgebied van een soort.
- *Habitatrichtlijn*: EU-richtlijn (EU-Richtlijn 92/43/EEG van 21 mei 1992) die als doel heeft het in stand houden van de biodiversiteit in de Europese Unie door het beschermen van natuurlijke en halfnatuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.
- *Habitatype*: Land- of waterzone met bijzondere geografische, abiotische en biotische kenmerken die zowel geheel natuurlijk als halfnatuurlijk kunnen zijn (= letterlijke definitie die in de Richtlijn staat) of beschrijving van tot een bepaald habitatype behorende vegetatietypen, waarbij ook minder goed ontwikkelde vormen zijn aangegeven.
- *Herstelstrategieën*: De herstelstrategie betreft de maatregelen die nodig zijn voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.
- *Kritische depositiewaarde*: de hoeveelheid stikstof die een ecosysteem over langere tijd kan weerstaan zonder dat de structuur of het functioneren van het ecosysteem significant negatief beïnvloed worden.
- *Instandhouding*: Geheel aan maatregelen die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten.
- *Instandhoudingsdoelstelling*: de habitatypes en soorten waarvoor een gunstige staat van instandhouding moet worden behouden of gerealiseerd.
- *Landschapsecologische systeemanalyse*: Een beschrijving van het ontstaan van een gebied, het functioneren van dit gebied en van de processen die bepalend zijn voor het voorkomen van

planten en dieren in dit gebied. Dit inzicht vormt de basis voor de aanduiding van duurzame beheer- en/of inrichtingsmaatregelen.

- *Monitoring*: Het door de tijd blijven volgen van het verloop van de waarde van een of meer grootheden volgens een vastgestelde werkwijze.
- *Natura 2000*: Een samenhangend netwerk van leefgebieden en soorten die van belang zijn vanuit het perspectief van de Europese Unie als geheel, ingesteld door de Europese Unie. Op de gebieden is de Vogel- en/of Habitatrichtlijn van toepassing.
- *Natura 2000 doelendocument*: Beleidsdocument van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (december 2006), het document biedt het kader voor de aanwijzingsbesluiten en geeft sturing aan de beheerplannen.
- *Natura 2000-gebied*: Gebied behorende tot het Natura 2000 netwerk; in Nederland een gebied beschermd volgens de Natuurbeschermingswet 1998, tevens aangewezen en/of aangemeld als Vogel- en/of Habitatrichtlijn-gebied (artikel 2.1. Wet natuurbescherming; voorheen: art 10a Natuurbeschermingswet).
- *Natuurbeschermingswet 1998*: Wet die natuurgebieden beschermt (gebiedsbescherming). Bescherming vindt plaats door ingrepen met mogelijke verslechterende of significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het beschermde gebied niet toe te staan, tenzij een vergunning kan worden verkregen (nu: Wet natuurbescherming).
- *Natuurnetwerk Nederland*: Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.
- *Natuurpact*: overeenkomst tussen het ministerie van Economische Zaken en de Provincies d.d. 26 september 2013
- *Negatieve effecten*: Gevolgen voor soorten en voor de kwaliteit van habitattypen en de leefgebieden van soorten in een Natura 2000-gebied zonder dat deze gevolgen de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar brengen.
- *Ontwerp-beheerplan*: Beheerplan dat helemaal gereed is om de inspraak in te gaan, inclusief de formele instemming van de betrokken bevoegde gezagen.
- *Open stal*: Stal met (gedeeltelijk) open gevel
- *PAS (Programmatiese Aanpak Stikstof)*: een projectplan met als doel het omlaag brengen van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden, om zo de vergunningverlening in het kader van Wet natuurbescherming (voorheen: Natuurbeschermingswet 1998) vlot te trekken. Aangezien deze depositie het probleem is van meerdere overheidslagen en meerdere sectoren, wordt dit in gezamenlijkheid opgepakt. De essentie van de PAS is daarom verkennen en afspreken hoe op verschillende niveaus (generiek, provinciaal en gebiedsgericht) en vanuit verschillende sectoren (landbouw, industrie, verkeer en vervoer) wordt bijgedragen aan het aanpakken van het probleem. Uitgebreide informatie over PAS is te vinden op de PAS-website: <http://pas.natura2000.nl>.
- *Procesindicator*: Procesindicatoren zijn plantensoorten die kunnen helpen bij het tijdig signaleren van (dreigende) verslechtering, en ook optredende verbetering van de kwaliteit van Habitattypen. Procesindicatoren geven inzicht in veranderingen van de standplaatscondities als gevolg van verdroging, verzuring, vermessing.
- *Profielendocument*: In het profielendocument zijn voor alle aangewezen habitattypen, habitatsoorten en vogels beschrijvingen opgenomen. Aan de hand van deze beschrijvingen en de staat van instandhouding in een Natura 2000-gebied worden de instandhoudingsdoelstellingen (behoud, verbetering, uitbreiding, etc.) voor dat Natura 2000-gebied vastgesteld.
- *Project*: Een activiteit is 'een project' in de zin van de Wet natuurbescherming als er sprake is van 'de uitvoering van bouwwerken of de totstandbrenging van andere installaties of (materiële) werken en andere (materiële) ingrepen in het natuurlijke milieu of landschap, inclusief de ingrepen voor de ontginning van bodemschatten'.
- *SBI*: Standaard Bedrijfsindeling. Ieder bedrijf dat zich inschrijft in het Handelsregister krijgt een SBI-code. Deze code geeft aan wat de belangrijkste activiteit van een bedrijf is.
- *Sense of urgency*: Een sense of urgency is toebedeeld als binnen enkele jaren mogelijk een onherstelbare situatie ontstaat waardoor de kernopgave en de daarbij behorende instandhoudingsdoelstellingen niet meer realiseerbaar zijn.
- *Significant negatieve effecten*: Gevolgen voor soorten en voor de kwaliteit van habitattypen en de leefgebieden van soorten in een Natura 2000-gebied waardoor de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar worden gebracht. Bijvoorbeeld wanneer ten opzichte van de instandhoudingsdoelstellingen de toekomstige oppervlakte van een habitatype of het leefgebied van een soort vermindert, het aantal van een soort vermindert of de kwaliteit van een habitatype of het leefgebied van een soort achteruitgaat.

- *Staat van instandhouding*: Het effect van de som van de invloeden die op de betrokken soort inwerken en op lange termijn een verandering kunnen bewerkstelligen in de verspreiding en de grootte van de populaties van die soort op het grondgebied van de Europese Unie.
- *Vastgesteld beheerplan*: Het beheerplan zoals dat (na de inspraakprocedure) is vastgesteld door het bevoegde gezag. Een eventueel daarna ingesteld beroep bij de rechtbank en hoger beroep bij de Raad van State valt hier dus buiten.
- *Vegetatie*: Het ruimtelijk voorkomen van planten in samenhang met de plaats waar zij groeien en in de rangschikking die zij spontaan hebben aangenomen.
- *Versnippering*: Schade aan faunapopulaties als gevolg van doorsnijding van het leefgebied door infrastructuur en/of door andere vormen van habitatdoorsnijding.
- *Verstoring*: Storen van dieren door lawaai, betreding, licht en dergelijke.
- *Vogelrichtlijn*: De Vogelrichtlijn is een EU-richtlijn (EU-Richtlijn 79/409/EEG van 2 april 1979) die tot doel heeft om alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het grondgebied van de Europese Unie te beschermen, inclusief en in het bijzonder de leefgebieden van kwetsbare en bedreigde soorten.
- *Voortouwnemer*: De voortouwnemer is hét aanspreekpunt voor het beheerplan voor de buitenwereld. Vanuit haar positie als 'frontoffice' is de voortouwnemer verantwoordelijk voor het totale externe proces.
- *Wet natuurbescherming*: De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De wet biedt bescherming tegen ingrepen met mogelijke verslechterende of significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het beschermde gebied, beschermt de alle in het wild levende dieren en de bosgebieden.

Afkortingen

- ABRvS Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State
- ADC Alternatieven, dwingende redenen van groot openbaar belang, compenserende maatregelen
- Awb Algemene wet bestuursrecht
- BN Beschermd Natuurmonument
- CDG Commissie van Deskundigen en Grondwaterwet
- EHS Ecologische Hoofdstructuur
- GGOR Gewenst Grond en Oppervlaktewaterregime
- GLB Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
- GS Gedeputeerde Staten
- HvJ Hof van Justitie van de Europese Unie, voorheen Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.
- ILG Investeringsbudget Landelijk Gebied
- KDW Kritische Depositiewaarde
- KRW Kaderrichtlijn Water
- LEI Landbouw Economisch Instituut
- MLA Microlight airplane
- NAP Normaal Amsterdams Peil
- Nbwet Natuurbeschermingswet 1998
- NEM Netwerk Economische Monitoring
- NNN Natuurnetwerk Nederland
- PAS Programmatische Aanpak Stikstof
- RPAS Remotely piloted aircraft system
- RWZI Rioolwaterzuiveringsinstallatie
- SBB Staatsbosbeheer
- SBI Standaard Bedrijfsindeling
- SGBP Stroomgebiedsbeheerplan
- SKNL Subsidierегeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap
- SNL Subsidiestelsel voor Natuur- en Landschapsbeheer
- SRNL Subsidierегeling Natuur- en Landschapsbeheer
- SVIR Structuurvisie Infrastructuur en ruimte
- SWB Samen Werkt Beter
- TBO Terreinbeherende organisatie
- TUG Tijdelijk en uitzonderlijk gebruik
- UAS Unmanned aircraft system
- Wabo Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Wav Wet ammoniak en veehouderij
- Wro Wet ruimtelijke ordening
- Wnb Wet natuurbescherming